

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра
з китайської філології

на тему:

**ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИГУКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ
МОВІ**

Студентки групи Мкит–52.22
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми
Східна філологія: китайська мова і
література, переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно), перша –
китайська

Кротко Софії Андріївни

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Малинюк І.В.

Допущена до захисту

" ____ " _____ 2023 року

Завідувач кафедри

Національна шкала _____

_____ Любімова Ю.С.

Кількість балів _____

(підпис)

(ПІБ)

Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ–2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВИГУКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	6
1.1 Актуалізація проблеми вивчення вигуків у сучасній лінгвістиці	6
1.2. Специфіка вигуків сучасної китайської мови.....	11
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	22
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІЙНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИГУКІВ.....	24
2.1 Специфіка сучасних аспектів дослідження вигуків китайської мови.....	24
2.2. Комплексна методика дослідження функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови	30
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	35
РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИГУКІВ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	37
3.1. Вербалізація емоцій за допомогою вигуків сучасної китайської мови.....	37
3.2. Функційні особливості вигуків сучасної китайської мови	54
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРОВАНОГО МАТЕРІАЛУ	79
摘要.....	83

ВСТУП

Наша робота присвячена вивченню функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови на основі сучасних китайських текстових та медіа ресурсів.

Сучасна китайська лінгвістика продовжує досліджувати проблему вивчення вигуків китайської мови, оскільки в китайській мові, як і в будь-якій іншій мові світу, вигуки є одним із найяскравіших засобів вираження почуттів та емоцій людини. Іншими словами, вигуки сучасної китайської мови — це інструмент вербалізації емоцій, що широко розповсюджений у китайській мові та літературі. До того ж інтерес до вигуків сьогодні пов'язаний з розширенням міжкультурних контактів, адже розуміння більш глибоких структур мови, таких як вигук, допомагає нам краще зрозуміти емоцію, що передає нам наш співрозмовник, оскільки вигуки є дуже важливим компонентом мовленнєвого спілкування, що використовуються співрозмовниками для вираження різноманітних емоційних реакцій, акцентування, посилення чи інтенсивності передачі певної емоції.

Варто зазначити, що сучасна лінгвістика приділяє значну увагу емоційній і емоційно-оцінній лексиці в контексті мови та мовлення, оскільки емоції є однією з найважливіших характеристик людини і впливають практично на всі аспекти її життєдіяльності. Тому центральним питанням у дослідженні постає осмислення функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови.

Актуальність нашої роботи лежить як в площині теоретичної лінгвістики, так і в площині практичного застосування мови. Знання про специфіку функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови дає можливість зробити професійний переклад, з урахуванням емоційної забарвленості тексту. Актуальність теми нашого дослідження також підсилюється ще й необхідністю розроблення нового підходу до вивчення специфіки функціонування вигуків сучасної китайської мови.

Мета роботи полягає у встановленні специфіки функціонування вигуків сучасної китайської мови з урахуванням їх функційних особливостей.

Поставлена мета передбачає вирішення наступних **завдань**:

- критично проаналізувати наявні сучасні дослідження китаєзнавців і сформулювати теоретичне підґрунтя для вивчення функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови;
- розробити комплексну методику дослідження засобів вербалізації емоцій за допомогою вигуків сучасної китайської мови;
- визначити лексико–граматичний статус вигуків та їхню мовну природу;
- дослідити семантичні класифікації вигуків;
- виявити функційні особливості вигуків сучасної китайської мови;
- окреслити емоційні особливості вигуків.

Об’єкт дослідження – вигуки сучасної китайської мови.

Предмет дослідження – функційні особливості вигуків сучасної китайської мови.

Матеріалами дослідження стали роботи вітчизняних та китайських лінгвістів, що стосуються вивчення функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови. А також текстові та медіа ресурси, що слугують прикладом застосування вигуків.

Методи і прийоми дослідження. Для дослідження цієї теми, ми використали описовий метод для визначення теоретичних понять, метод суцільної вибірки, який застосовувався під час пошуку та відбору вигуків. А також метод кількісного аналізу, що дав змогу зробити висновки та лексико–граматичний аналіз, що послугував для виявлення лексичних та граматичних ознак і функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови.

Наукова новизна полягає у визначенні особливостей функціонування вигуків у сучасній китайській мові та класифікація вигуків за значенням. До того ж у роботі представлений підхід до встановлення засобів вербалізації емоцій за допомогою вигуків китайської мови.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її висновки та результати можуть використовуватися студентами під час підготовки до різних навчальних курсів та лекцій з китайської мови для поглибленого вивчення теми функційних особливостей вигуків у сучасній китайській мові. Зокрема результати нашого дослідження будуть корисними під час проходження курсу з усного перекладу,

оскільки вигуки є результатом саме усного мовлення. До того ж одержані результати можуть бути використані під час виконання студентських наукових досліджень з питання засобів вербалізації емоцій у сучасній китайській мові.

Апробація результатів дослідження. Міжнародна науково–практична конференція "Ad orbem per linguas. До освіти через мови" (Київський національний лінгвістичний університет).

Загальний обсяг роботи– 84 сторінки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВИГУКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Актуалізація проблеми вивчення вигуків у сучасній лінгвістиці

Ще на початку 19-го століття відомий німецький філософ та лінгвіст В. фон Гумбольдт зазначив, що мова як діяльність людини повністю пронизана почуттями. Хоча до середини 70-х років минулого століття проблеми мовної концептуалізації і вербалізації емоції залишалися поза увагою мовознавців, проте в наш час лінгвістика знову звернулася до його вивчення, що закликала вивчати мову в тісному зв'язку з людиною. Безумовно цьому процесу передував той факт, що в усі часи люди проживають і передають одні й ті ж емоції, це може бути щастя, горе, любов, розчарування та інші. Саме тому все більше досліджень присвячених проблемі взаємодії мови та емоцій стають одними з найпріоритетніших напрямків сучасної лінгвістики. Науковців насамперед цікавлять класифікації емотивної лексики, емотивність на синтаксичному рівні, емотивність художніх текстів, з урахуванням соціокультурної специфіки вербального та невербального прояву емоцій. Враховуючи всі вищенаведені обставини, ми також вирішили дослідити засоби вербалізації емоцій в китайській мові і пролити світло на поняття емотивної лексики.

Загальновідомим фактом є те, що у процесі спілкування людина не лише передає інформацію, а й реагує на оточуючу дійсність. Важливу роль в цьому процесі відіграють одиниці мови, які відповідають за вираження емоцій та емоційних оцінок. Такими одиницями в кожній мові світу виступають вигуки. Щоденно кожна людина використовує ті чи інші вигуки задля передачі певних емоцій. Тому їхня роль в усній комунікації є доволі вагомою, оскільки вони здатні надавати висловлюванню не тільки емоційного забарвлення, а ще й національного колориту та природності.

Тому очевидно, що зацікавленість сучасних лінгвістів у вивченні вигуків тієї чи іншої мови є цілком закономірною, оскільки значна частина мовних змін реалізується саме в усному мовленні. Інтерес до вигуків сьогодні пов'язаний також і з розширенням міжкультурних контактів, адже розуміння більш глибоких структур

мови, таких як вигук, допомагає нам краще зрозуміти емоцію та налаштованість, що передає нам наш співрозмовник. Крім того, вигуки є культурно, етнічно та історично зумовленими маркованими одиницями і виступають частиною своєрідного лінгвокультурного коду нації, пов'язаного, у свою чергу, з особливостями менталітету та світосприйняття певного народу або цілої країни. Іншими словами ці мовні одиниці є своєрідною поведінковою, комунікативною, мовною лакуною, що залишається незаповненою навіть у тому випадку, коли іноземець добре володіє іншою мовою. Своєрідність вигуків полягає ще й в тому, що вони є доволі простими за своєю природою і хронологією розвитку, але досить складними в оволодінні та застосуванні для не-носіїв мови.

Таким чином сучасне мовознавство спрямоване на виявлення функційних особливостей вигуків китайської мови з урахуванням теорії мовленнєвих актів, а саме фаз спілкування та їхнього зв'язку із семантичним значенням вигуків, а також багатьох інших чинників, зокрема таких як контекст. Оскільки вигуки відіграють вкрай важливу роль під час комунікації та виступають вагомим елементом метакомунікативних сигналів, то важливим також є вибір підходящого вигуку, враховуючи мету висловлювання. Наприклад на конкретній фазі спілкування може використовуватися вигук, який найбільше підходить під етап комунікації. Виходячи із теорії мовленнєвих актів, всього існує три фази спілкування: "встановлення мовленнєвого контакту, його підтримка та розмикання" (Галагуз, 2009, с. 62).

Виходячи з цього, необхідним також стає загальне усвідомлення теорії мовленнєвих актів та проведення паралелі з вигуком, що зумовленого його іллокутивною силою, тобто здатністю вигуків сучасної китайської мови "втілювати у висловлюванні певної комунікативної інтенції, комунікативної мети, що надає висловлюванню конкретної спрямованості" (Бацевич, 2004).

Крім того важливо також розуміти, що вигуки є доволі проблемним класом слів, оскільки стосовно їхнього статусу в мові досі не склалося єдиної думки. Наприклад деякі лінгвісти схильні ототожнювати вигуки із модальними частками, оскільки обидва класи слів "здатні транслювати настрій" (黄弋桓, 2018), тобто спроможні передавати емоції, такі як захоплення, подив і т.д. Дехто порівнює вигуки із

звуконаслідувальними словами, оскільки вони також можуть наслідувати звуки, зокрема сміх. Дехто вважає, що це службова частина мови, дехто – що це особливий клас слів. Хоча більшість лінгвістів розходяться в судженнях щодо лінгвістичного статусу цих мовних одиниць, проте очевидним для всіх китаєзнавців є той факт, що їх основне призначення – обслуговування емоційної сфери вираження думок і зазвичай ці мовні одиниці використовуються під час усного мовлення, зокрема в щоденному побутовому спілкуванні.

Це все в черговий раз підкреслює актуальність дослідження функційних та граматичних особливостей вигуків сучасної китайської мови. Зокрема класифікація вигуків за семантикою та окреслення їх граматичних особливостей, таких як місце вигуків у системі китайської мови, їх місце у реченні та інші характерні особливості. Наприклад деякі дослідники, зокрема такі як пані Нестеренко О.О. (2013) вважають, що "в процесі вивчення китайської мови важливим є не тільки оволодіння лексичним матеріалом, а також освоєння граматичної бази (с. 217)". Тобто іншими словами мається на увазі аналіз та засвоєння лексичних одиниць із урахуванням їх граматичних особливостей.

Крім всіх вище окреслених актуальних питань, важливим є також розуміння того, що сучасне мовознавство орієнтоване на вивчення та дослідження особливостей усної комунікації, а саме окреслення у ньому емотивної частини. Оскільки вигуки будь-якої мови світу є доволі суттєвою частиною повсякденного спілкування, що слугує маркером емоцій та почуттів.

Тому з точки зору окреслення емоційних характеристик вигуків сучасної китайської мови слід зазначити, що ці мовні одиниці є основними супровідними елементами емпатичної сфери людини. Тобто у вираженні ставлення мовця до сказаного першочергову роль відіграють саме вигуки, що "складає природну і невід'ємну частину емоційного мовлення" (Мирошниченко, 2013, с. 79). Іншими словами вигуки є емотивами, тобто мовними одиницями, що здатні надавати чуттєву оцінку певному об'єкту.

Як зазначає сучасна дослідниця Коломійчук К.М. (2021) "семантичне призначення емотивної лексики полягає у вираженні емоційного ставлення мовця до

об'єкту, предмета чи до ситуації" (с. 58). Іншими словами це і є відмінною характеристикою емотивної лексики, зокрема від номінативної, основним призначенням якої є найменування предметів, в той час коли основним завданням емотивної – найменування емоцій.

Загалом до емоційних належать слова з оцінним значенням, що виявляється у певних характеристичних ознаках, наприклад: емоційна класифікація дій людини, ситуації або процесу говоріння. Тобто "центральним сенсом, що передає емоційна лексика є вираження почуттів і настроїв людини" (Коломійчук, 2021, с. 57).

Дослідниця Штефанюк Н.С. (2015) вважає, що "під емотивною лексикою можна розуміти семантичну властивість слова виражати емоції". Іншими словами емотивна лексика здатна за допомогою лінгвістики реалізовувати факт емоції, тобто матеріалізувати психічний стан людини у словесну реакцію на ситуацію, подію і т.д.

В контексті дослідження емотивної складової вигуків сучасної китайської мови, ці мовні одиниці виступають певним провідником між мовою та емоцією, оскільки вони надають можливості мовцю, використовуючи мову передати весь пережитий спектр емоцій, його психічний стан та ставлення до співрозмовника ситуації та інших зовнішніх чинників. Тому вибір того чи іншого вигуку базується на конкретній ситуації і свідчить про ставлення мовця до неї. Тим самим черговий раз демонструючи, всю важливість вивчення та дослідження всіх функційних особливостей вигуків.

Тобто таким чином важливість та актуальність вивчення вигуків сучасними лінгвістами лежить також у площині дослідження вербалізації емоцій за допомогою вигуків сучасної китайської мови. Адже як ми вже зазначили вигуки здатні передавати весь спектр емоцій людини.

А як ми всі добре знаємо емоції є однією з найважливіших характеристик людини і вони впливають практично на всі аспекти її діяльності. Ми щоденно переживаємо різні емоції, починаючи від радості і закінчуючи горем, людина здатна передати свої переживання та ставлення до чогось як не вербально, зокрема виразом обличчя та жестами тіла, так і вербально, а саме вигуками. Проводячи паралель між психологією емоцій та засобом її вербалізації за допомогою вигуків, ми можемо

побачити що це все має тісний взаємозв'язок. Тобто іншими словами здатність матеріалізувати емоцію за допомогою мови дає нам можливість гармонічно виражати свої думки та ставлення до тієї чи іншої ситуації із повним спектром емоцій.

Сучасні психологи, зокрема українська психологиня Валле В.О. (2016) у своїй книзі "В пошуках людини" приходять до висновків, що емоції "допомагають нам виживати, рухатися в перед і розвиватися. Їхнє завдання — повідомляти нас про те, що добре і що погано, слугувати певним знаком на шляху до позитивних змін".

А українські дослідниці у сфері психології Літвякова І.А. та Ханецька Н.В. (2017) у своїх дослідженнях стверджують, що "емоції помітно впливають навіть на пізнавальні процеси людини" (с.808). Як приклад вони надають процес навчання в закладах освіти і розповідають, що учень здатний більш ефективно осмислювати, запам'ятовувати та використовувати інформацію, що була емоційно насиченою.

З точки зору лінгвістики саме вигуки є засобами вираження емоцій, саме ці мовні одиниці допомагають нам емоційно насичувати певну інформацію, що як з'ясувалося навіть здатно позитивно вплинути на процес навчання, не кажучи вже про інші процеси, такі як комунікація між людьми.

Розглядаючи вигуки як маркери емоційності у повсякденному усному мовленні, слід зазначити, що вони є найбільш поширеними засобами, тобто емотивами, що пов'язані зі сферою почуттів і можуть виражати різні емоції, які визначають характер контексту або ситуації.

Це все в черговий раз підкреслює наскільки важливо вивчати та досліджувати вигуки сучасної китайської мови, більше того це в черговий раз доводить нам наскільки важливо вміти правильно їх використовувати та впроваджувати у повсякденне життя.

Тому стає цілком очевидно чому у процесі розвитку лінгвістичних учень усе більше уваги приділяється вивченню функційних можливостей мови та її засобів, що у свою чергу тісно пов'язано з ідентифікацією емоційного стану людини та її переживань у процесі комунікації. Оскільки однією із важливих функцій мови є експресивність, здатність вербально передавати емоції та одразу сигналізувати співрозмовнику про певну реакцію, адже комунікація характеризується не лише

процесом інформування, але й вираженням власного ставлення до співрозмовника, самого себе чи навколишньої дійсності. Це і є однією із центральних функцій мови, яка зокрема реалізується за допомогою емотивної лексики, такої як вигуки сучасної китайської мови.

1.2. Специфіка вигуків сучасної китайської мови

Під час ознайомлення та дослідження вигуків сучасної китайської мови, можна помітити певні характерні особливості цієї мовної одиниці. Наприклад перше з чим зіткнується кожен дослідник це питання лексико–граматичного статусу вигуків в системі мови.

Як ми зазначали раніше в сучасній лінгвістиці не склалося єдиної думки щодо місця вигуків у системі частин мови. Деякі дослідники вважають, що ця мовна одиниця не належить до частин мови, дехто вважає що вони все ж таки є частиною мови або належать до класу службових слів, а дехто схильний вважати що вигуки є особливим класом слів (Мао, 2020, с.315-316). Є і ті, хто ототожнюють вигуки із модальними частками або звуконаслідувальними словами.

Наприклад, деякі лінгвісти класифікують вигуки як модальні частки через те, що і перші, і останні здатні передавати почуття (黄弋桓, 2018). Однак слід зазначити, що між ними все ж таки є відмінності. Наприклад вигуки зовсім не залежать від структури речення і навіть можуть утворювати окреме речення, в той час як модальні частки можуть з'являтися тільки в кінці речення. Крім того, у потоці мовлення вигуки оформляються паузою, а між модальною часткою та попередніми словами її немає.

В свою чергу вигуки й звуконаслідувальні слова ототожнюють через те, що вигуки також здатні передавати звуки, зокрема сміх. Але важливо розуміти, що звуконаслідувальні слова здатні передавати тільки звуки, але не мають ніякого емоційного забарвлення (黄弋桓, 2018).

Проаналізувавши велику кількість як китайських так і вітчизняних наукових робіт, ми зрозуміли, що традиційно більшість лінгвістів все ж таки вважають, що вигуки є особливою частиною мови, що стоїть поза поділом на самостійні та службові

частини мови. Підтвердження цієї думки ми можемо знайти у роботах сучасної української дослідниці Романюк С.А. (2014), яка вважає, що "вигук– це особливий лексико– граматичний клас слів, які не належать ні до повнозначних, ні до службових слів" (с.144).

Цієї ж думки дотримується і сучасний китайський дослідник Анмін Мао (2020), у своїй останній науковій роботі він надає вигукам наступне визначення "вигук–це особливий клас слів, який використовується для вираження емоцій" (с.315).

Також в останніх дослідженнях, що стосувалися питання місця вигуків у системі мови, українська дослідниця О.О. Нестеренко (2013) також приходять до наступного висновку, що "ці мовні одиниці слід розглядати як особливий клас слів, що знаходиться поза поділом на повнозначні та службові частини мови" (с. 218). Це зумовлено тим, що для них не є характерною сполучна функція, що наприклад є властивою для службових. А від повнозначних вони відрізняються відсутністю номінативного значення, тобто вони не здатні називати окремо взяті предмети, такі як власні імена, географічні назви і т.д.

Враховуючи всю складність визначення статусу вигуків в системі мови очевидним є те, що вигуки обслуговують емоційну сферу вираження думок і використовується як правило в усному мовленні. Тому український лінгвіст Ю. Й Галагуз (2009) надав вигукам таке визначення "вигук – це мовна одиниця, що є незмінною за формою і слугує для безпосереднього вираження почуттів, волевиявлень, емоційної реакції на поведінку співрозмовника, психічних станів та інше часто мимовільних емоційних та емоційно–вольових реакційна на навколишню дійсність" (с. 62).

Також серед основних характеристик вигуків китайської мови, китайський лінгвіст Анміи Мао (2020) виділяє наступні (с.316):

1. Вигуки мають багато форм. Вони можуть бути одним словом або складатися з кількох слів. В аспекті словотвірної структури китайськи вигуки можна поділити на вигуки односкладової, двоскладової та багатоскладової структури.

Наприклад до односкладових можна віднести такі вигуки як 啊(a) – ого, 咦(yí)– ого, 嘿(hēi) – ей, 喂(āi) – ну, 哟(yō) – ой, 喂(wèi). Вигуків цього типу найбільше в

китайській мові і використовуються вони найчастіше. До двоскладових відносяться такі як 嘻嘻(xī xī) – хі-іх , 哈哈(hāhā) – ха-ха , 哎呦(āi yōu) – Боже мій. У китайській мові вигуки цієї структури переважно мають дві форми: 1) вигуки, що складаються з двох односкладових вигуків, наприклад: 哎 + 哟 = 哎哟(āiyō) – ой ой; 哎 + 呀 = 哎呀(āiyā) – ох; 2) вигуки, що являють собою повторення одного і того самого односкладового вигука, наприклад: 哈哈(hāhā), 嘿嘿(hēihēi), 呵呵(hēhē). А до багатоскладових в свою чергу відносяться такі як 哎呀呀(Āiyā ya) – ну і ну.

2. Вигуки – це емоційні слова без референційного змісту. Вони сильно залежать від контексту. Тобто мається на увазі, що один один і той самий вигук може використовуватися для вираження різномірних душевних станів.

Наприклад:

天哪! 我走错了!对不起!(Tiān nǎ! Wǒ zǒu cuòle! Duìbùqǐ!) – О Боже! Я не туди зайшла! Вибачте!

В цьому прикладі було використано вигук 天哪 tiānna, перекладається як "О Боже". Використавши цей вигук, автор цього виразу, хотів підкреслити те, наскільки йому прикро за певні дії.

Зазвичай 天哪(tiānna) або ж інші варіації цього вигука такі як 天呀(tiān ya), 天啊(tiān a), 老天(lǎotiān), 我的神啊(wǒ de shén a), 我的上帝啊(wǒ de shàngdì a), виражають неочікувані емоції здивування, як ми вже зазначили вище, проте не слід вважати, що він має лише негативний характер, цей вигук може також використовуватися, коли людина хоче показати наскільки вона щаслива та задоволена, наприклад:

天啊! 少见见了, 您近来好吗?(Tiān a! Shǎojiànle, nín jìnlái hǎo ma?)– О Боже! Давно тебе не бачила, як в тебе справи?

В цьому ж випадку автор хотів звернути увагу на те, що він дуже радий зустріч і це було для нього справжньою несподіванкою. Він дуже приємно здивований зустрічі і використавши саме цей вигук, він підкреслив свої емоції.

3. Вигуки в більшості випадків стоять окремо в заголовку речення. Вони функціонують незалежно, не маючи жодних граматичних зв'язків з іншими синтаксичними компонентами.

Наприклад: 嘿, 这个好!(Hēi, zhège hǎo!) – Ну ось і добре!

Що стосується синтаксичних особливостей вигуків сучасної китайської мови, то слід зазначити, що їх основною граматичною ознакою є "синтаксична автономність" (Нестеренко, 2013). Тобто як ми вже зазначали вони є незалежними від інших членів речення, а також можуть займати будь яку позицію у ньому, хоча найчастіше стоять саме у препозиції.

Взагалі синтаксичні функції вигуків китайської мови подібні до вигуків української мови. Вигуки з'являються окремо в реченні, і вони функціонують незалежно без будь-яких граматичних зв'язків з будь-якими іншими синтаксичними компонентами. У більшості ситуацій вони позначаються одним із двох способів, залежно від того, наскільки сильні емоції вони виражають. Якщо вигук має м'яке або слабке значення, воно може бути включене в одне речення, відокремлене від решти синтаксичних компонентів комою і таким чином функціонує як "самостійний елемент". Вигуки, що мають більш сильне значення стоять окремо, розділені знаком оклику, і в цьому випадку вигуки виконують роль свого роду "окличного речення". Крім того, деякі вигуки зі знаком питання або вимовлені з сумнівним настроєм також можуть використовуватися як питальні речення (Мао, 2020, с.319).

Наприкла:

哎, 病了两个月, 把工作都耽搁了(Āi, bìngle liǎng gè yuè, bǎ gōngzuò dōu dāngēle)

– Ах, прохворів 2 місяці і зовсім запустив роботу.

呸! 胡说八道!(Pēi! Húshuō bā dào!) – Тьху! Ну і дурниці! (Окличне речення)

啊? 我不知道. 会不会请了假到医院看病去了?(A? Wǒ bù zhīdào. Huì bù huì qǐng le jiǎ dào yīyuàn kàn bìng qù le?) – А? Я не знаю чи можеш ти відпроситися до лікаря.

Також для вигуків сучасної китайської мови характерними є те, що вони можуть тісно взаємодіяти разом із модальними частками. Під час такої взаємодії модальні

частки здатні підсилювати експресивність речення з вигуком (Нестеренко, 2013, с.220).

Наведемо приклад: 别忙啊! (biě máng a) – Не поспішайте! У цьому прикладі морфема 啊[a] є модальною часткою з огляду на її позицію.

啊, 你说什么? (A, nǐ shuō shénme?) – А, що ти говориш? У цьому ж прикладі використано вигук 啊[á], який стоїть у препозиції й виділений комою, що на письмі виражає паузу.

В підтвердження всьому вищезазначеному, дослідниця Нестеренко О.О. зазначає, що "очевидним для вигуків сучасної китайської мови є їх синтаксична відокремленість та нездатність формувати предикативні структури з іншими членами речення" (с. 218). Однак важливим є розуміння того, що вигуки доволі часто застосовуються у поєднанні з частками, але таке поєднання не має предикативного характеру. Тобто іншими словами не може існувати речення, яке формувалося б тільки за допомогою часто чи вигуків (Нестеренко, 2013, с.218).

Наприклад: 哎, 小心些啊! (Āi, xiǎoxīn xiē a!) – Ей, обережніше!

У цьому прикладі було використано вигук 哎(āi), що виражає звертання, а частка 啊[a] підсилює емоційне забарвлення всього речення. Однак можливий варіант цього речення і без вживання частки.

Серед інших цікавих синтаксичних особливостей вигуків виступає явище іменникової та дієслівної асиміляції. Тобто ці лексичні одиниці у процесі синтаксичної асиміляції здатні переходити до категорії дієслова та іменника. Це явище більш детально розглянула О.О.Нестеренко (2013), у своєму дослідженні вона зазначає, що "під час дієслівної асиміляції вигуки здатні набувати функції присудка, додатка та обставини".

Наприклад:

你为什么把我的食物呸出来? (Nǐ wèishéme bǎ wǒ de shíwù pēi chūlái?) – Чому ти випльовуєш мою їжу?

У цьому прикладі представлений вигук 呸(pēi), що перекладається як "фу", "бридота" і т.д. Але в цьому випадку цей вигук переходить в категорію дієслова і виконує роль присудку, тому отримує інший варіант перекладу, а саме "випльовувати".

谁喂来了! – (shei wei lai le !) – Ти диви, хто прийшов! (谁喂 – shei wei – букв. “непотріб” – вираз має дуже негативну конотацію. З граматичної точки зору вигук у даному випадку виступає у ролі підмета та може перекладатися іменником/займенником);

Під час іменникової асиміляції вигуки здатні набувати функції підмета і додатку.

Наприклад:

"我的神啊"是风行的叹词. (wǒ de shén a shì fēngxíng de tàn cí) – "О Боже мій!" – це розповсюджений вигук.

У цьому прикладі вигук 我的神啊 (wǒ de shén a) виконує роль підмета.

你听到那个哎呀吗? (Nǐ tīng dào nàgè āiyā ma?) – Ти чув це охкання?

У цьому випадку вигук 哎呀 (āiyā), що перекладається як "ох", переходить до категорії іменника і виконує функції додатку.

你别说废话 (ni bie shuo fei hua!) – Не кажи дурниць! (废话 є сталим емоційним вигуком, який дорівнює українському “Дурниця!”, але в даному прикладі він виступає у ролі додатка та набуває властивостей іменника).

Серед інших специфік вигуків сучасної китайської мови цікавими також є структурно–фонетичні особливості цих мовних одиниць. Оскільки на сьогоднішній день сучасна лінгвістика зосереджена на вивченні усного мовлення, зокрема відображення ним емоційної сфери. Вигуки, будучи невід’ємними елементами спілкування, справді відіграють вирішальну роль у вираженні емоцій і почуттів. Тому аналіз вигуків у сучасній китайській мові передбачає не лише вивчення їх лексичних і граматичних особливостей, а й заглиблення у фонетичні характеристики.

Як ми всі добре знаємо основною одиницею китайської фонетики є склад, який в свою чергу складається з двох основних елементів: ініціаль (звук на початку складу)

та фіналь (звук в кінці складу). Однак фонетична система, реалізуючись у сфері фонетичних характеристик вигуків у сучасній китайській мові має свої особливості.

Зокрема українська дослідниця О. О. Нестеренко (2014) виокремлює наступні варіації утворення складів (с.29):

1. Склад формується лише приголосними.

Деякі вигуки у своєму складі не мають голосного звуку й формуються лише приголосними. Наприклад, вигук 唔 [m] / [n] / [ng], який виражає згоду; вигук 哼, що виражає незадоволення й має звучання назального приголосного [hm] / [hng]; вигук 嗯 [ng], який виражає питання.

2. Існування імплзивних приголосних звуків.

У фонетичній системі путунхуа є лише експіраційні звуки, імплзивних приголосних немає. Однак, у діалектичному мовленні, зокрема у пекінському діалекті, вигуки можуть формуватися з імплзивних приголосних. Такого типу вигуки проникають і в загальнонаціональне мовлення. Наприклад, вигук, який виражає захоплення мовця 嘖, звучить z < /c < (знак "<" позначає імплзивний звук). Також китайці можуть вимовляти на кінчику язика імплзивний звук d <. Окрім цього, мешканці Пекіну, підзиваючи до себе kota або курей, можуть утворювати звук b <, який є білабіальним імплзивним звуком.

3. Існування довгих звуків.

Деякі вигуки можуть містити склади з довгими голосними звуками, а сама довжина звуку може впливати на виражальну характеристику вигуку. Наприклад, довгий звук [à] (啊) виражає згоду, дещо довший звук [à – à] (啊啊) виражає те, що людина щось нарешті збагнула, а ще довший звук [à – à – à] (啊啊啊) виражає захоплення. Також прикладом може слугувати вигук [ài] (唉), що виражає згоду, а протяжність його звучання [ài – ài] (唉) передає здивування мовця в якійсь ситуації, спантеличеність.

Серед інших фонетичних особливостей вигуків китайської мови цікавим також є питання тонів. Адже загальновідомо, що у китайській мові, здатність голосного

звукі міняти свою висоту використовується для смислорозрізнення, тобто відмінність у тонах свідчить про те, що це різні слова (Кірносова, 2010, с.96).

Звідси випливає, що використання різних тонів у фонетичній структурі вигуків сучасної китайської мови, може означати те, що вони виражають різні значення та емоції. Наприклад, вигук 啊 (á) виражає питання, а вигук 啊 (ā) передає здивування або ж захоплення мовця. Однак, інколи вплив тону на виражальну можливість вигуку є незначним, наприклад, вигуки 啊 (ā) та 啊 (á) можуть виражати переляк.

Також пані О.О. Нестеренкоу (2014) у своєму дослідженні виділяє наступні закономірності:

1. Вигук, що вимовляється першим тоном, здебільшого вражає здивування, переляк.

Наприклад: 喂 (wēi), 嘿 (hēi), 哎 (ēi), 啊 (ā), 哟 (yāo), 嗨 (hē), 呀 (yā).

2. Вигуки, які звучать другим тоном, виражають питальність, підозру. Наприклад: 啊 (á), 哎 (éi), 咦 (yí), 哦 (ó).

3. Вигуки, що вимовляються третім тоном, переважно виражають незадоволення, заперечення.

Наприклад: 啊 (ǎ), 哎 (ěi), 暖(ǎi), 姆 (mǔ).

4. Вигуки, які звучать четвертим тоном, здебільшого виражають оклик, відповідь. Наприклад: 哎(èi), 啊 (à), 唉(ài), 欸 (èi), 嘿 (hèi), 喂 (wèi).

Також слід зазначити, що серед інших закономірностей, характерним є те, що вигуки сучасної китайської мови окрім першого, другого, третього та четвертого тонів можуть мати специфічні тони. Наприклад, довгий вигук (ēi— ēi—ēi) 哎 на позначення вітання, має рівний тон.

Крім того, важливим також є той факт, що роль паралінгвістичних і невербальних засобів у формуванні семантики мовленнєвих одиниць є ключовою. Крім природних мовних засобів, ці елементи роблять значний внесок у мовленнєву діяльність людини і є невід’ємними компонентами спілкування в мовному суспільстві

Паралінгвістичні особливості, такі як інтонація, ритм, висота та темп мови, можуть передавати відтінки значення, емоції та наголос. Вони додають тонкість і

виразність розмовній мові, впливаючи на те, як сприймається повідомлення. В свою чергу невербальні засоби, включаючи міміку, жести, погляди та інші виразні рухи, доповнюють і збагачують вербальне спілкування. Вони надають додаткові канали для передачі емоцій, ставлень і намірів, сприяючи загальному значенню повідомлення. Наприклад, усний вигук, що супроводжується відповідним виразом обличчя і жестом, може посилити вплив передаваної емоції. (Каптюрова, 2008, с.140).

Пані О. О. Нестеренко (2014) також зазначає, що "вигук завжди знаходиться в інтонаційному зв'язку з реченням, до якого він відноситься. Інтонаційно воно часто є центральним словом і приймає на себе найбільшу силу експресії, що виявляється у підкресленні його вимові, тобто коли вигуки є окремим реченням або відокремленою частиною речення, інтонації речення визначається цим вигуком. Таким чином, тон вигуку та інтонації речення визначають загальне емоційне забарвлення висловлення" (с.30).

Цікавим також є те, що дуже часто задля підсилення емоційного забарвлення, яке виражає вигук, використовують редуплікацію. До того ж двоскладові вигуки також можуть подвоюються (Нестеренко, 2014, с.30).

Наприклад:

啊啊，我知道了。（A a, wǒ zhīdào le） – Так так, я знав це.

哎呀哎呀，你怎么会事？（Āiyā āiyā, nǐ zěnmē huì shì?） – Ай–ай, що з тобою сталося?

Ще однією відмінною особливістю вигуків сучасної китайської мови є емотивність. Це є дуже важливою особливістю цих мовних одиниць, тому що експресивність є однією з найважливіших функцій мови, оскільки вона виходить за рамки простої передачі інформації. Під час спілкування люди не лише передають факти, але й висловлюють своє ставлення, емоції та точки зору. Цей експресивний аспект мови є фундаментальним для встановлення зв'язків, розуміння соціальної динаміки та передачі багатства людського досвіду.

За допомогою таких мовних засобів, як тон, вибір слів і різноманітних експресивних елементів, таких як вигуки, люди можуть висловлювати свої емоції, думки та особисту позицію щодо певної теми. Ця експресивна функція є важливою

для створення тонкого та динамічного середовища спілкування, що дозволяє глибше зрозуміти наміри та емоції мовця.

По суті, мова служить потужним інструментом не тільки для обміну інформацією, а й для вираження складності та різноманітності людських думок і почуттів у процесі спілкування..

Тобто у контексті вивчення емоційних характеристик вигуків сучасної китайської мови варто зазначити, що ці мовні одиниці характеризуються тим, що в їх семантичній структурі наявна емоційна доля. Отже, емотивність – це те ж саме, що і емоційність, але щодо мови, її одиниць та їх семантики (Станко, 2017, с.4).

Як зазначає О.О. Нестеренко (2014) вигук є афективом – "емотивом, значення якого для певного слова є єдиним способом означення емоцій, без її називання" (с.122).

Загалом коли в ранніх наукових колах обговорювали значення вигуків, більшість із лінгвістів згадували лише емоційне значення, яке несуть вигуки, оскільки це і є основною характеристикою. Наприклад, Лі Цзіньсі (2018) класифікував значення вигуків на п'ять категорій:

- 1) вираження здивування чи захоплення;
- 2) вираження смутку чи жалю;
- 3) вираження сміху чи глузування;
- 4) вираження гніву чи презирства;
- 5) вираження питань чи відповідей.

Що стосується думки сучасних дослідників, стосовно поділу вигуків за емоційною виразністю, то більшість лінгвістів традиційно "поділяють їх на емоційно–позитвні та емоційно–негативні" (Калашник, 2015). До вигуків, що традиційно вважають позитивними відносять такі як:

- 1) 哈 (hā) – виражає задоволення, щастя:
哈哈, 我赢了! (Hāhā, wǒ yíng!) – Ха–Ха, я виграв!
- 2) 嘿/嗨 – (hei) – виражає здивування:
嘿, 谁在那儿? –(Hēi, shéi zài nà'er?) – Гей, хто це там?

3) виражає захоплення, здивування, подив:

嘿, 下雪了!(Hēi, xià xuěle!) Ой, сніг пішов!

4) використовується для оклику співрозмовника:

嘿, 小心点儿, 别跌下! (Hēi, xiǎoxīn diǎn er, bié diē xià!) Гей, серденько, не впади!

До тих, що виражають негативні емоції традиційно відносять такі як:

1) 哼 (heng) – виражає невдоволення, гнів, засмучення, в деяких випадках вживається як погроза:

哼, 有什么了不起? (Hēng, yǒu shé me liǎobùqǐ?)– Гей, ну що тут дивного? 嗯 (eng) – використовується при сумнівах:

嗯? 你怎么不说话了? (Ǒ? Nǐ zěnmē bù shuōhuàle?)– Дійсно? Ти нічого не казав? використовується, коли мовець не погоджується зі співрозмовником і має власні здогадки щодо чогось:

嗯, 怎么会呢? (Ǒ, zěnmē huì ne?)– Годі тобі, як це можливо?

Слід зазначити, що класифікація вигуків може бути дещо умовною, а конотація вигуку часто залежить від ширшого контексту мовленнєвого акту. Вигуки самі по собі можуть мати нейтральний тон, а їхні позитивні чи негативні конотації можуть формуватися різними факторами (Калашник, 2015).

Значну роль у визначенні емоційного забарвлення вигуку відіграє контекст, зокрема загальний тон розмови, конкретна ситуація, а також супутні невербальні ознаки, такі як міміка та жести. Один і той самий вигук, вимовлений у різних контекстах або з різною інтонацією, може передавати протилежні емоції чи ставлення.

Враховуючи вище наведену інформацію, слід також підкреслити, що для вигуків сучасної китайської мови характерним явищем є поняття полісемії, тобто багатозначність вигуків китайської мови. Наведемо приклади:

嗨, 我怎么这么糊涂! (Hāi, wǒ zěnmē zhènmē hútú) – О, я такий розгублений!

嗨, 到这边来! (Hāi, dào zhè biān lái) – Хей, підйди сюди!

В наведених вище прикладах був використаний один і той самий вигук 嗨(hāi), але як можна помітити він зобразив зовсім різні емоції, в першому випадку це сум, а в другому прикладі цей самий вигук має зовсім протилежне значення, а саме – радість.

Емотивну складову вигуків та здатність вигуків сучасної китайської мови вербалізувати емоції ми більш детально розглянемо у третьому розділі. Крім того, ми також розглянемо здатність інших складових мовленнєвого процесу (наприклад контексту) впливати на значення того чи іншого вигука.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Проаналізувавши всю вищенаведену інформацію стає зрозумілим чому питання вигуків є таким актуальним у сучасному світі. Адже ми з'ясували, що знання більш глибоких структур мови, таких як вигук, здатні не тільки розширювати міжкультурні контакти, а й надавати будь-якому висловлюванню національного колориту, природності та емоційності.

Більше того, ми з'ясували, що використання вигуків тісно пов'язане і з сучасною психологією. Оскільки вигуки відповідають за найважливішу сферу життєдіяльності будь-якої людини, а саме емоцій. Таким чином ми прийшли висновків, що вони здатні впливати не тільки на покращення комунікацій між людьми, а й допомагають нам у інших сферах життях, наприклад таких як освіта. Адже емоційно насичена інформація краще сприймається і запам'ятовується слухачем.

Ми також розглянули характерні особливості вигуків сучасної китайської мови, починаючи з місця вигуків у системі мови. Як результат, ми дізналися, що хоч і існує багато думок щодо цього питання, все ж таки більшість сучасних лінгвістів схильні вважати, що вигуки є особливим класом слів, що стоїть поза поділом на самостійні та службові частини мови.

Крім того, ми також розглянули основні характеристики вигуків китайської мови і встановили, що вигуки мають багато форм, тобто вони можуть бути односкладовими, двоскладовими та багатоскладовими. До того ж вигуки не мають референційного змісту, це означає, що вигуки багатозначні і їх значення залежить від

контексту. А також ми дізналися, що для вигуків характерна автономність, тобто ці мовні одиниці не пов'язані з іншими членами речення будь-якого типу і можуть займати будь-яку позицію.

Досліджуючи синтаксичні особливості вигуків, ми з'ясували, що для цих лексичних одиниць характерне явище іменникової та дієслівної асиміляції. Тобто в реченні вигуки здатні виконувати функції підмета, додатку, присудка та обставини.

У цьому розділі ми також розглянули структурно-фонетичні особливості вигуків сучасної китайської мови. Дослідивши велику кількість наукових робіт, ми дізналися, що вигуки здатні формуватися лише з приголосних та мати довгі звуки, а також що вигуки можуть формуватися з імплузивних приголосних звуків, що є характерним для пекінського діалекту.

Крім того, ми дослідили специфіку використання тонів у фонетичній структурі вигуків сучасної китайської мови і встановили, що в залежності від тону, вигуки можуть набувати різного значення.

В нашій науковій роботі ми прийшли висновків, що інтонація також відіграє важливу роль у функціонуванні вигуків сучасної китайської мови. Адже інтонаційно вони часто є центральним словом й приймають на себе найбільшу силу експресії, що виявляється у підкресленні його вимові, тобто коли вигук є окремим реченням або відокремленою частиною речення, інтонація речення визначається цим вигуком.

Таким чином ми можемо підсумувати, що фонетична структура вигуків сучасної китайської мови характеризується порушенням загальних правил фонетичної системи китайської мови та особливостями тонування, що тісно пов'язана з використанням певної інтонації.

Окрім синтаксичних, граматичних та фонетичних ми також розглянули емотивну складову цих мовних одиниць. Як результат ми дізнались про полфункціональність вигуків і з'ясували, що для них є характерним дифузність, тобто один і той самий вигук може мати безліч значень, а також вони характеризуються амбівалентністю емоцій, тобто один і той самий вигук здатний виражати зовсім протилежні емоції.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІЙНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИГУКІВ

2.1 Специфіка сучасних аспектів дослідження вигуків китайської мови

Взаємозв'язок між процесами в людській свідомості та тими, що впливають на формування та розуміння мовних одиниць у різних лексичних і граматичних класах, сформував всеосяжний фокус сучасної лінгвістики. Ця сфера присвячена дослідженню лінгвістичних і культурних аспектів мовних явищ, де вигуки займають особливу позицію. Структура вигуків має унікальне значення, оскільки вона зображує дійсність, не відокремлюючи емоційних від справжніх сторін висловлювання. Така феноменальність вигуків зумовлює їхнє особливе місце в системі частин мови.

Саме системний підхід до вивчення вигуків дає змогу всебічно охарактеризувати їх семантичні та функційні ознаки. Такий підхід дозволяє виявити зв'язки між елементами мовної системи та об'єктивною реальністю, а також розкрити умови їх використання. Крім того, це полегшує дослідження ролі вигуків у процесі мовлення, аналізуючи, як ці мовні одиниці використовуються як мовцем, так і адресатом, а також і те, як вони взаємодіють протягом усього процесу спілкування.

Тому цілком очевидно, що лінгвісти завжди були зацікавлені у дослідженні вигуків, адже як ми вже зазначали раніше вони є невід'ємною частиною будь-якої мови світу і відіграють важливу роль у формуванні усного мовлення. Тим паче вигуки відповідають за найважливіший аспект нашого життя, а саме емоцій, тому глибоке ознайомлення з усіма сучасними дослідженнями, що пов'язані з вигуками, здатне покращити наше розуміння цієї мовної одиниці.

Проаналізувавши велику кількість наукових робіт, ми зрозуміло, що питання вигуків було розглянуто в багатьох дослідженнях з точки зору різних аспектів. Ми розглянули як вітчизняних так й іноземних дослідників. Ми також дослідили наукові роботи як про функціонування вигуків китайської мови, так і про функціонування вигуків української та англійської мов. Оскільки ми вважаємо, що це дає змогу краще зрозуміти специфіку вигуків як мовної одиниці, а також порівняти вигуки

різних мов, поповнити свій запас знань, і краще зрозуміти значення того чи іншого вигуки, базуючись на опрацьованих матеріалах.

Тому матеріали, що активно застосовувалися у нашому дослідженні можна умовно поділити на 3 типи:

1. Наукові праці, що безпосередньо стосуються вигуків сучасної китайської мови.

Під час дослідження подібних джерел, ми сфокусували нашу увагу тільки на тих науковцях, що досліджували вигуки сучасної китайської мови в різних аспектах. Це все дослідники, що ведуть активну наукову діяльність у сучасному світі, тому їх праці ми вважаємо особливо цінними.

Наприклад однією з найвідоміших вчених України, що досліджувала вигуки сучасної китайської мови звичайно є пані О. О. Нестеренко. Дослідниця вже давно бере участь у міжнародних наукових конференціях, де найчастіше представляє саме питання дослідження вигуків. У своїх наукових роботах вона розглядала як структурно–фонетичні особливості вигуків сучасної китайської мови, так і синтаксичні особливості цих мовних одиниць. Тому ми вважаємо що висновки її наукових робіт є безумовно цінними в сучасній лінгвістиці, особливо в сфері дослідження вигуків китайської мови.

У своїй науковій роботі, що має назву "Структурно–фонетичні особливості вигуків китайської мови" (2014), вона досліджує фонетичну структуру вигуку і те, як тон та інтонація можуть впливати на загальний сенс вигуки. Завданням цього дослідження було проаналізувати складу вигуків, системи тонів, інтонації висловлювань з вигуками та їх структурних особливостей. В результаті дослідниця приходить до висновків, що фонетична структура вигуків у сучасній китайській мові виявляє характерну рису інваріантності, яка передбачає відхилення від типових правил китайської фонетичної системи. Ця унікальність тісно об'єднана зі специфічними інтонаційними моделями. Крім того, ці лексичні одиниці відзначаються явищем редуплікації (Нестеренко, 2014, с.30).

У свої наступній роботі під назвою "Синтаксичні особливості вигуків сучасної китайської мови" (2013) пані О.О. Нестеренко приділила увагу визначенню

граматичної ролі вигуків як члена речення. Дослідниця прийшла висновків, що вигуки сучасної китайської мови характеризується синтаксичною автономністю, а також що використання цих лексичних одиниць тісно пов'язане із модальними частками. Крім того вона з'ясувала, що в сучасній китайській мові ці лексичні одиниці здатні зазнавати синтаксичної асиміляції, до того ж вони досить часто виступають у ролі окремого речення і в цьому аспекті як найкраще проявляють свій емоційно-експресивний потенціал (Нестеренок, 2013).

Ми також розглянули і дослідили ще одну наукову роботу пані О. О. Нестеренко, що має назву "Комунікативні властивості вигуків сучасної китайської мови" (2013). У цій роботі було проаналізовано роль вигуків на різних рівнях мовленнєвого акту. За мету дослідниця обрала з'ясування емоційних особливостей вигуків сучасної китайської мови на різних етапах комунікації, а також визначення етапів комунікації, до яких залучаються вигуки сучасної китайської мови. Як результат, було в черговий раз доведено, що роль вигуків у мовленнєвому спілкуванні є помітно продуктивним. Вони не тільки виражають безпосередні емоції мовця, а й спрямовують увагу співрозмовників на емоційні реакції. Ці лексичні одиниці служать інструментами для залучення до діалогічного мовлення, сприяючи ініціації, підтримці та розкриттю мовленнєвого контакту. Крім того у реалізації повного розуміння семантичних характеристик сучасних китайських вигуків, контекст відіграє вкрай важливу роль. А також дослідниця прийшла висновків, що ці лексичні одиниці активно використовуються у вербальній комунікації, часто в поєднанні з невербальними елементами, такими як жести (Нестеренко, 2013, с.72).

Окрім всіх вище зазначених наукових робіт під авторством Нестеренко О.О., ми також проаналізували ще одну роботу присвячену вигукам китайської мови, а саме "Емотивні характеристики вигуків сучасної китайської мови" (2014). Дослідниця вирішила з'ясувати особливості емотивності вигуків сучасної китайської мови, а також визначити специфіки емоційної вмотивованості вигуків, їх емоційних функцій та впливу інтонації на експресивні можливості вигуків сучасної китайської мови. В результаті дослідниця прийшла висновків, що поняття емоційності служить для визначення вигуку як мовного засобу в його функціональній якості. Крім того,

дослідження показало, що вигуки в сучасній китайській мові можна класифікувати на ті, що виражають різні емоції, і ті, які передають конкретні емоції. Однак примітно, що більшість вигуків мають здатність передавати відтінкове нашарування почуттів і емоцій. Упродовж усього дослідження особливий акцент робився на взаємозалежності вигуків та інтонаційного контуру висловлювання.

Серед китайських лінгвістів ми досліди роботу дослідник Анмін Мао. У його науковій статті під назвою "Порівняльне дослідження вигуків англійської та китайської мов" (2020) дослідник розглядає основні характеристики вигуків китайської мови і в результаті приходять висновків, що вигуки є особливим класом слів, що мають різні форми, тобто можуть бути односкладовими, двоскладовими та багатоскладовими, а також що вусики є автономними мовними одиницями і найчастіше стоять на початку речення, до того ж дослідник вказує на те, що значення вигуків сильно залежить від контексту і може варіюватися (Мао, 2020, с.320).

Всі вищенаведені наукові роботи та результати досліджень дали нам змогу осмислити основні характеристики та особливості вигуків сучасної китайської мови, що сформувало певну основу для дослідженні всіх наступних праць.

2. Наукові праці, що стосуються функціонування вигуків в інших мовах світу, зокрема це українська та англійська мови.

Для кращого ознайомлення із питанням функціонування вигуків у мові та з іншими аспектами, ми також досліджували наукові роботи, що були присвячені іншим мовам. Оскільки будь-які дослідження функціонування вигуків є дуже корисними і дають змогу краще зрозуміти особливості цих мовних одиниць. Серед сучасних лінгвістів, яких ми взяли до уваги були Ю. Й. Галагуз (2009), О.В. Мирошниченко (2013), С.А. Романюк (2014) та інші.

Наприклад, пані О.В. Мирошниченко (2013) у своїй науковій роботі досліджувала питання емоційної вмотивованість вигуків сучасної англійської мови. Метою дослідження було окреслення емоційних особливостей вигуків, а також надання характеристики та класифікацію вигукам, враховуючи емоційний компонент. Хоча ця робота була присвячена вигукам англійської мови, для себе ми також підкреслили важливі загальні характеристики вигуків, оскільки в цій роботі

дослідниця дійшла висновків, що "значення вигуків виявляється в основному в процесі спілкування, комунікативність у них висуваються на перший план, тому що семантика більшості вигуків виявляється в процесі комунікації" (с.81).

А дослідник Ю.Й. Галагуз у своїй науковій роботі під назвою "Вигуки як маркери емоційності в спонтанному діалогічному мовленні" (2009) вирішив також розглянути емоційні особливості вигуків, а саме вживання вигуків для вираження різних емоційних станів у сучасній спонтанній комунікації. В результаті дослідник приходить до висновків, що вигуки являють собою компоненти емоційного виміру мови, що унікально пов'язані з невербальними виразами. Їх відмінність полягає в безпосередній асоціації з прагматичною інформацією, де пріоритет має комунікативність, оскільки семантика більшості вигуків розгортається в процесі спілкування. А окличні словосполучення та речення виявляють семантичну неподільність, утворюючи зв'язні й єдині мовні одиниці (Галагуз, 2009, с. 70).

Після аналізу попередньої роботи ми вирішили більш глибоко дослідити питання емотивності в мовознавстві. Таким чином ми проаналізували наукову роботу, що має назву "Розмежування понять емоційність, емотивність, експресивність у сучасному мовознавстві", що була написана Станко Д.В. (2017). Дослідник вирішив ретельно проаналізувати наукову літературу, що стосується досліджуваної проблеми, з метою упорядкування та консолідації точок зору вчених щодо визначень понять "емоційність", "емотивність", "оцінність", "експресивність". Авторський аналіз приводить до висновку, що всі ці поняття є взаємопов'язаними і становлять єдине ціле. Емоційність тлумачиться як здатність індивіда як відчувати, так і артикулювати емоції, тоді як емоційність у мові означає здатність мови передавати емоційний стан мовця як прояв його психічного стану. Оцінка відноситься до позиції особи чи суспільства щодо певного явища за шкалою "добре/погано", сформульованої мовними засобами. З іншого боку, експресивність передбачає підсилення та інтенсифікацію мовного вираження емоції чи оцінки.

Таким чином висновки цього дослідження дали нам змогу ще більше поглибитися у дослідженні питання емотивності задля кращого розуміння об'єкту нашого дослідження.

В свою чергу українська науковиця Коломійчук К.М. у своїй роботі під назвою "Семантико–стилістичні особливості вигуків в українському фольклорі" (2021) прийшла висновків що вигуки, будучи емоційно насиченими виразами, служать не тільки для передачі емоцій і побажань, але й мають здатність вимагати від адресата певних дій чи вчинків. З цієї точки зору, ці лексеми вважаються більш ніж простими звуками; вони є значущими елементами мови. Ця притаманна змістовність сприяє їхній багатозначності, яка в живому спілкуванні проявляється через комунікативну ситуацію, а в текстах – через контекст. Отже, вигуки можна розглядати як розмовні слова, які артикулюють позицію та реакцію співрозмовника. Враховуючи притаманну нечіткість семантичного значення вигуків, які загалом можна охарактеризувати як вираження емоцій, лінгвісти намагаються подати семантичні класифікації, з'ясовуючи семантичні відтінки за різними критеріями (Коломійчук, 2021, с. 60).

Саме ця праця підвела нас до осмислення теми вигуків з точки зору психології. Ми вирішили дізнатися який саме зв'язок має вигук та емоція.

3. Наукові праці, що стосувалися дослідження емоцій з точки зору психології. В нашій науковій роботі ми також вирішили експериментально дослідити наукові роботи психологів, оскільки темою нашого дослідження є саме питання вербалізації емоцій за допомогою вигуків. Тому нами було прийнято рішення дослідити думку психологів стосовно важливості емоцій і який вплив вони мають на життя, тим самим продемонструвати важливість дослідження вигуків саме як засобів вербалізації емоцій.

Таким чином ми розглянули роботу сучасних українських дослідниць Літвякової І. А. та Ханецької Н.В. під назвою "Дослідження впливу емоцій на стан особистості" (2017). В своїй науковій роботі дослідниці поставили за мету розглянути наслідки впливу емоцій на життєдіяльність людини. Де в результаті вони прийшли висновків, що емоції безумовно здатні впливати на пізнавальні процеси людини, навівши приклад, що будь–який учень здатний краще запам'ятовувати та осмислювати інформацію, що була емоційно насиченою. Також вони з'ясували, що за допомогою емоцій людина передбачає розгортання подій у певному напрямку, вона очікує приємних чи неприємних для себе ситуацій. Завдяки висновкам цього

дослідження, ми змогли розглянути питання вигуків зовсім в новому аспекті. Оскільки очевидним є той факт що одним із засобів вираження емоцій у повсякденному житті є саме вигуки, ми щоденно використовуємо ті чи інші вигуки, тим самим намагаємося передати співрозмовнику наш настрій. В свою чергу саме завдяки вигукам ми може зчитувати і настрої нашого співрозмовника, ми також може спробувати передбачити певне розгортання подій, базуючись на тому який вигук було використано.

2.2. Комплексна методика дослідження функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови

Для виконання цілей поставлених у нашому дослідженні функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови важливим є опис застосованих лінгвістичних методів. Для ознайомлення з роботами іноземних та українських науковців, що досліджували вигуки як китайської так і української мов, а також розглянувши властивості функціонування цих мовних одиниць у процесі комунікації, ми застосували наступні методи: метод критичного аналізу, порівняльний аналіз, функціональний та контекстуальний методи, а також метод суцільної вибірки та кількісний. Ми також використали і загальнонаукові методи дослідження, такі як: спостереження, узагальнення, аналіз і синтез і т.д.

Для першого ознайомлення із досліджуваними матеріалами ми вирішили використати загальнонаукові методи дослідження. Перш за все було застосовано метод спостереження. Спостереження, в контексті дослідження, є навмисним актом сприйняття, керованим цілями дослідження. Ключовою вимогою для ефективного спостереження є прагнення до максимальної об'єктивності, яка забезпечується повторним спостереженням або використанням альтернативних методів. Результати спостережень підлягають верифікації — процесу, який здійснюється під час запису мовних фактів. Ця перевірка передбачає перевірку закономірностей у парадигматичних зв'язках між лінгвістичним фактом та іншими фактами, узгодженість із граматичними гіпотезами, узгодження з даними зі споріднених мов,

відомих досліднику, та інші відповідні критерії. Таким чином у нашому випадку метод спостереження був застосований для первинного ознайомлення з науковими роботами, де були досліджені вигуки.

Після чого нами було застосоване узагальнення. В процесі узагальнення здійснюється перехід від одиничних понять до загальних, від менш загальних понять – до більш загальних, від одиничних суджень до загальних, від суджень менш узагальнених – до більш узагальнених. В наукових дослідженнях найчастіше використовують два типу узагальнення, такі як індуктивне та логічне. Перше характеризується тим, що дослідник йде від окремих одиничних фактів, подій, до їх загального виразу в думках, таким чином у дослідника формується певне уявлення про досліджувану одиницю. В свою чергу логічне узагальнення характеризується тим, що дослідник йде від однієї, менш загальної думки, до іншої, більш загальної. У нашому випадку, після первинного опрацювання джерел, метод узагальнення дав нам змогу сформулювати певне уявлення що таке вигук і як він функціонує в мові.

Наступним етапом було застосування методів аналіз і синтез. Де аналіз– це метод пізнання, що дав нам змогу поділити наш предмет дослідження на складові частини (наприклад властивості). А синтез навпаки дав нам змогу здійснити об'єднання окремих частин або рис досліджуваного предмету в єдине ціле. Важливим є зазначити, що аналіз і синтез є взаємопов'язаними і допомагають краще зрозуміти досліджувані матеріали.

Для більш глибокого дослідження всього масиву наукових робіт, присвячених нашій темі, ми здебільшого використовували метод критичного аналізу. Метод критичного аналізу дав нам спроможність розглянути джерела відповідно до заданої теми та сформулювати комплекс джерел, що є перевіреними фактами та аналітичними даними. Метод критичного аналізу передбачає спосіб досягнення мети. Він може бути як дедуктивним так індуктивним.

Дедуктивний метод дослідження характеризується тим, що на основі загальних положень тобто аксіом, постулатів, гіпотез роблять висновки про окремі факти. Тобто мається на увазі, що спочатку дослідник висуває певну гіпотезу або аксіому, потім його хід думок спрямований від загального твердження до слідства або теореми.

На противагу дедукції було створено індуктивний метод. Цей метод дослідження характеризується тим, що на підставі знання про окреме роблять висновок про загальне, тобто цей метод дослідження полягає у переході від окремих конкретних спостережень до загального умовиводу. Індуктивний висновок ґрунтуються на емпіричних способах пізнання і є істинносним, якщо він спрацьовує для всіх без виключення предметів класу, щодо якого проведено узагальнення.

Іншими словами можна сказати, що індукція – це логічний умовивід від окремого до загального, а дедукція – від загального до окремого.

При першому варіанті аналіз спрямований на доказ утвердження для мінімального числа приватностей, що вичерпають всі імовірності. Інший варіант веде спостереження за окремими випадками – слідствами і зводить їх до загального висновку (гіпотези або причини), що вимагає доказів. Причина і наслідок це головний елементи на які спирається критичний аналіз.

Під час ознайомлення з роботами вітчизняних лінгвістів, що стосувалися вигуків української мови, ми використали метод порівняльного аналізу. Цей метод дав нам змогу не тільки провести паралель між вигуками китайської та української мови, а й допоміг нам безпосередньо під час дослідження можливих варіантів перекладу вигуків китайської мови. Адже ми змогли порівняти вигуки різних мов та зрозуміти, який переклад буде більш зрозумілим та звичним для носіїв української мови.

Для порівняльного аналізу характерним є пошук і виявлення схожості або розбіжності однотипових властивостей, тобто ознак, змін, тенденції розвитку досліджуваних об'єктів на основі зібраних статистичних даних або емпіричних досліджень. Цей метод аналізу є дієвим інструментом верифікації гіпотез та побудови теорії, оскільки дає змогу відрізнити загальні характеристики та фактори від унікальних.

Серед інших методів, що були використані в нашому дослідженні є також функціональний метод. Багато хто вважає що функціональний метод є домінантним для нової парадигми, оскільки передбачає дослідження мови у дії.

За допомогою функціонального методу ми можемо вивчати мову як систему способів вираження, що використовуються для здійснення певних цілей: аналіз іншомовного тексту, наприклад тексту китайською мовою, послуговуючись використанням того чи іншого елемента мови, чому саме ці засоби були використані в конкретній ситуації мовлення, який прагматичний ефект вони мають та в який спосіб їх краще всього вживати для реалізації комунікативних завдань і функцій, що поставлені перед ними.

У міру того як функціональна стилістика виділилася в самостійну наукову дисципліну, особливого значення набули питання системності досліджуваного об'єкта, соціальних функцій мови, розмежування мови і мовлення. Це все наголошує на використанні мови в різних сферах спілкування, пов'язаних із різними видами діяльності та формами свідомості. Функціональний аналіз – ключовий інструмент у дослідженні граматики конкретної мови, що використовується для з'ясування як спільних, так і відмінних функцій елементів у мовній структурі.

Крім того процес вивчення лексики також природно потребує функціонального підходу. Оскільки завдяки вивченню лексичних категорій, які враховують конотації, властиві лексемам, стає можливим передбачити текстове вираження стилістичних особливостей на основі структури їх засобів вираження. Також цей підхід допомагає зрозуміти вирівнювання прагматичного потенціалу конкретних комунікативних завдань у будь-якому тексті.

За допомогою функціонального методу ми окреслили роль китайських вигуків у процесі спілкування. Розділивши їх за категоріями, ми дослідили їхні функції та дослідили зв'язок із проявом первинної комунікативної мети цих мовних одиниць. Крім того, ми провели аналіз засобів вираження лексичних і граматичних характеристик, властивих використанню вигуків, а також їх функціонування в контексті сучасної китайської мови.

Методичним прийомом у дослідженні функційних особливостей та значень вигуків слугував контекстуальний аналіз. Цей аналіз передбачає дослідження середовища, в якому актуалізується значення мовних одиниць, приділяючи особливу увагу розумінню залежності значень вигуків від контексту. У цьому дослідженні ми

досліджували, як змінюються значення вигуків у процесі мовлення, розглядаючи вплив окремих структурно-фонетичних особливостей і невербальних засобів вираження емоцій на загальний настрій мовлення. За допомогою контекстуального аналізу нам вдалося врахувати компоненти комунікативної мети в рамках дослідження вигуків.

Для забезпечення фактичного матеріалу та прикладів вербалізації емоцій за допомогою вигуків в процесі комунікації, ми скористалися методом суцільної вибірки. Цей метод передбачає повне опрацювання досліджуваних джерел та вибірку всіх мовленнєвих одиниць, які є об'єктом вивчення, в нашому випадку це вигуку сучасної китайської мови.

У дослідженні вигуків було використано й кількісний метод для вимірювання та кількісної оцінки їх вживання. Кількісний метод передбачає застосування обчислень і вимірювань в аналізі мови та мовлення, які часто називають статистичними методами через їхню опору на математичну статистику. Основна увага кількісних методів у лінгвістиці зосереджена на мові, зокрема на тексті. Кількісні показники дають інформацію про сам текст, і ці методи широко використовуються для опису та класифікації текстів. Така поширеність пояснюється тим фактом, що багато мовних одиниць і конструкцій можна використовувати для диференціації або категоризації текстів.

Крім того, застосування кількісних методів до текстів служить для освітлення шляхів для вивчення мови, оскільки сегменти текстів, що піддаються обчисленню, співвідносяться з одиницями мови. Кількісні методи дозволяють кількісно описати наявність у тексті різних мовних одиниць (таких як фонем, букви, морфем, слова). Це включає в себе частоту вживання одиниць, їх розподіл у текстах різних жанрів і їх сумісність з іншими мовними одиницями. Зокрема в нашому випадку цей метод був застосований задля формування семантичної класифікації вигуків. За допомогою кількісного аналізу ми змогли з'ясувати в яких ситуаціях найчастіше використовуються певні вигуки і таким чином дійти до висновків які ймовірно значення мають ці вигуки.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Спираючись на всю вищенаведену інформацію можна зробити висновки, що всі матеріали, які були задіяні в нашій науковій роботі можна умовно поділити на ті, що безпосередньо стосуються вигуків сучасної китайської мови, на ті, що розглядають вигуки інших мов, зокрема англійської та української, а також джерела, що пов'язані з психологічними дослідженнями.

Всі матеріали, що ми використали є сучасними і актуальними, а також вигуки в них розглядаються в різних аспектах. Це такі теми досліджень як синтаксичні особливості вигуків, структурно–фонетичні особливості вигуків, комунікативні властивості вигуків, порівняльні дослідження вигуків китайської та англійської мов, емоційна вмотивованість вигуків, вигуки в спонтанному діалогічному мовленні і т.д. В нашій науковій роботі ми також експериментально досліджували вигуки з точки зору психології, оскільки завдяки таких наукових робіт ми хотіли зрозуміти яку роль відіграють вигуки у процесі вербалізації емоцій. Таким чином ми прийшли висновків, що завдяки вигукам можемо не тільки зчитувати настрій нашого співрозмовника, а також ми маємо змогу передбачати можливе розгортання подій, базуючись на тому який вигук було використано і в якому контексті.

В цьому розділі ми також розглянули, які лінгвістичні методи дослідження були застосовані нами задля опрацювання всього наукового матеріалу.

Перш за все це загальнонаукові методи дослідження, такі як спостереження, узагальнення, аналіз і синтез і т.д. А також це такі методи дослідження як критичний аналіз, порівняльний аналіз, функціональний та контекстуальний методи, а також метод суцільної та кількісної вибірки.

Ми також розглянули для яких цілей ми використали тей чи інший метод дослідження. Зокрема метод критичного аналізу дав нам змогу розглянути джерела відповідно до заданої теми та сформувані комплекс джерел, які є перевіреними фактами та аналітичними даними.

Метод порівняльного аналізу ми використали під час ознайомлення робіт пов'язаних із функціонуваннями вигуків в інших мовах. Цей метод допоміг нам

провести паралель між вигуками китайської та української мови, а також підібрати можливі варіанти застосування тих чи інших вигуків, що було б більш зрозумілим в мові перекладу.

За допомогою функціонального методу ми охарактеризували роль вигуків китайської мови в процесі комунікації, а також особливості функціонування цих мовних одиниць.

Контекстуальний аналіз дав нам змогу дослідити специфіку вигуків сучасної китайської мови та їх значення. Оскільки цей метод дослідження вивчає середовище, в якому реалізується значення мовних одиниць, а також аналізує залежність значення вигука від контексту.

А для забезпечення фактичного матеріалу та прикладів вербалізації емоцій за допомогою вигуків процесі комунікації, ми скористалися методом суцільної вибірки. Оскільки цей метод передбачає повне опрацювання досліджуваних джерел та вибірку всіх мовленнєвих одиниць, які об'єктом вивчення.

В свою чергу кількісний метод дав нам можливість кількісно співвідносити вживання вигуків. Оскільки цей метод являє собою використання підрахунків і вимірювань при вивчення мови та мовлення. Цей метод дозволяє кількісно описувати наявність різних мовних одиниць в тексті, тобто частоту вживання одиниць, їх розподіл в текстах різного жанру, сполучуваність з іншими одиницями.

РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИГУКІВ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

3.1. Вербалізація емоцій за допомогою вигуків сучасної китайської мови

Перш ніж розглянути засоби вербалізації емоцій, слід з'ясувати що собою являють емоції і яку роль вони відіграють у процесі мовлення. Оскільки упродовж свого існування ми не лише сприймаємо світ через відчуття та спостереження, але й передаємо свої почуття до предметів та явищ, з якими стикаємося щодня, — чи то захоплення, гнів, радість, смуток тощо. Здатності чітко висловити своє бачення та відношення до навколишньої дійсності сприяють насамперед емоційні процеси, які збагачують сферу психічних явищ, роблять її більш яскравою, різноманітною, самобутньою.

Дослідники Сивогракова З.А. та Алексеєнко Н.В. (2017) надають емоціям наступне визначення: "емоції - це реакції, які люди відчувають у відповідь на події чи ситуації" (с.5). Емоція, яку відчуває людина, визначається обставиною, яка викликала цю емоцію. Наприклад, людина відчуває радість, коли отримує хороші новини, і страх, коли їй загрожують.

Тим часом у підручнику із загальної психології ми знайшли ще таке цікаве для нашого дослідження положення: "емоції — це складні психологічні стани, які включають три різні компоненти: суб'єктивне переживання, фізіологічну реакцію та поведінкову або експресивну реакцію" (Скрипчинко, Волинська, Огороднійчук, 2005, с.219).

Таким чином емоційні процеси і стани є своєрідним проявом психічного відображення суб'єктивного ставлення індивіда до предметів або явищ навколишнього світу, що виражається в безпосередніх переживаннях задоволення або незадоволення. (Сивогракова, 2017, с.6).

Тобто іншими словами емоції виступають певним показником нашого ставлення до навколишньої дійсності, зокрема ставлення до слів нашого співрозмовника, до ситуації, що відбулася, до новин та інформації, що ми отримали.

Емоції допомагають нам це виразити, і в контексті нашого дослідження, ми можемо робити це вербально, а саме за допомогою вигуків сучасної китайської мови.

Проаналізувавши різні підходи до розуміння значення емоційних процесів у житті людини, і спираючись на різні дослідження ми можемо виокремити такі функції емоцій:

1. Сигнальна функція. Емоції є соматичними маркерами, тобто вони пов'язують конкретні відчуття тіла з конкретними почуттями. Вони надають значення подіям, речам і ситуаціям. Іншими словами емоції допомагають нам зважувати різні варіанти, розрізняючи ті, які викликають негативні емоції, і ті, які викликають позитивні емоції.

2. Комунікативна (експресивна) функція. Взагалі весь наш мозок обробляє емоції, але кожна частина має свою функцію. Наприклад права сторона широко відома як наш емоційний мозок – це частина, яку ми використовуємо, щоб приймати рішення та привертати увагу людей, використовуючи базові емоції, такі як гнів, страх, радість або здивування. В свою чергу ліва сторона – це раціональний мозок, тут ми обґрунтовуємо свої рішення та впливаємо на аудиторію, апелюючи до академічних емоцій, таких як розчарування чи зацікавленість. Саме таким чином реалізується експресивна функція емоцій у мові, що і є для нас найцікавішою.

3. Регулятивна функція. Суть цієї функції полягає в тому, що емоції — це система швидкої обробки інформації, таким чином вони керують нашою поведінкою та дозволяють нам діяти швидко, не замислюючись. Проста ілюстрація: коли ви кладете руку на щось дуже гаряче, ваше тіло реагує і змушує вас прибрати руку, щоб вона не обпеклася. Ви можете не помітити тепла, перш ніж поворухнути рукою.

Крім того, емоційні переживання впливають на всі психічні (когнітивні) процеси, включаючи сприйняття, пам'ять і мислення. Вони можуть формувати жвавість і повноту нашого сприйняття, прискорювати або, навпаки, уповільнювати запам'ятовування, активізувати чи гальмувати мислення (Сивогракова, 2017, с.8).

Емоції класифікують в залежності від навколишньої дійсності, в якій вони виникають. Одну з найбільш повних класифікацій ми знайшли в підручнику із

загальної психології (Скрипчинко, Волинська, Огороднійчук, 2005, с.219), і тому можемо виділити такі основні емоцій:

1. Щастя: багато людей прагнуть до щастя, оскільки це приємні емоції, що супроводжуються відчуттям благополуччя та задоволення. Щастя часто виражається посмішкою або розмовою бадьорим тоном.

2. Печаль: час від часу ми відчуваємо смуток. Хтось може виражати цю емоцію плачем, мовчанням та/або відстороненням від інших. Типи смутку включають горе, безнадійність і розчарування.

3. Страх. Ця емоція може пришвидшити серцебиття, спричинити перегони думок або спровокувати реакцію «бий або біжи». Це може бути реакція на реальні або уявні загрози. Деякі люди насолоджуються викидом адреналіну, який супроводжує страх, у формі перегляду страшних фільмів, катання на американських гірках або стрибків з парашутом.

4. Відраза. Вона може бути викликана фізичним досвідом, таким як побачення або запах гнилої їжі, крові або погана гігієна. Моральна огида може виникнути, коли хтось бачить, як інша особа робить щось, що вона вважає аморальним або несмачним.

5. Гнів. Його можна виразити мімікою, як-от нахмурення, крик або агресивна поведінка. Гнів може спонукати вас внести зміни у своє життя.

6. Сюрприз. Ця емоція може бути як приємною, тобто позитивною, так і неприємною. Ви можете відкрити рот або задихатися, коли ви здивовані. Подібно до страху, несподіванка може викликати реакцію «бий або тікай».

Крім того важливо розуміти, що емоції також можна класифікувати залежно від того, чи є вони первинними чи вторинними.

Первинні емоції - це емоції, які люди відчувають повсюдно. Існують різні теорії щодо цих конкретних емоцій, але вони часто включають щастя, смуток, страх, огиду, гнів і здивування.

Вторинні емоції походять від первинних емоцій і є їхніми варіаціями. Іноді ми маємо вторинні емоції у відповідь на наші первинні емоції. Вторинними емоціями можуть бути розчарування, гордість, заздрість і ревності.

Звідси також впливає і те, що емоції можуть бути як базовими так і комбінованими. Зокрема до базових зазвичай відносять ті, що ми вже описали вище, а ось до комбінованих емоцій відносять ті, що були сформувані різними почуттями, так само, як наприклад кольори можна змішувати, щоб створити інші відтінки.

Ця теорія була запропонована американським психологом Робертом Плутчіком ще у минулому столітті. Згідно з цією теорією, базові емоції діють як будівельні блоки. Більш складні, іноді змішані емоції, є сумішшю цих більш базових. Наприклад, основні емоції, такі як радість і довіра, можна поєднати, щоб створити любов (Plutchik, 2002).

Таким чином ми можемо приблизно уявити який спектр емоцій здатні охопити вигуки сучасної китайської мови, але важливо також розуміти, що емоції люди відчують не зовсім окремо, а за градієнтом. Зокрема це явище більш детально досліджував інший американський психолог.

Як підкреслює К. Е. Ізард (1991), поняття емоції можна визначити як те, що переживається як почуття, що спонукає, організовує та коригує сприйняття, мислення та дії. Дослідник підкреслює важливість кожного аспекту цього визначення, наголошуючи на тому, що емоції відіграють вирішальну роль у мобілізації енергії для дії та здійсненні контролю над розумовою та фізичною діяльністю людини (Ізард, 1991).

Спираючись на це наукове дослідження, ми можемо виокремити такі 10 базових емоцій, які взаємодіють між собою:

1) інтерес-захоплення: Позитивна емоція, яка служить мотивацією до навчання та розвитку умінь і навичок. Він активізує когнітивні процеси та стимулює допитливість;

2) радість: позитивний емоційний стан, що виникає, коли стає очевидною можливість задоволення поточної потреби. Суб'єктивно радість вважається найбільш бажаною емоцією і може виникнути як відповідь на послаблення негативних впливів;

3) горе-страждання: емоція, викликана сукупністю факторів, пов'язаних із втратою. Вона часто характеризується почуттям самотності, жалю до себе, почуттям непотрібності та відчуттям того, що оточення не розуміє;

- 4) гнів: виникає у відповідь на поведінку іншої людини, яка значно відхиляється від суспільних норм або моралі;
- 5) огида: часто разом із гнівом огида являє собою бажання усунути або дистанціюватися від когось чи чогось;
- 6) презирство: емоція, що відображає деперсоналізацію іншої людини або цілої групи. Це пов'язано з втратою значущості для індивіда та почуттям вищості над ним;
- 7) страх: емоційна реакція, викликана прямою чи непрямою інформацією про реальну чи уявну небезпеку, часто пов'язана з очікуванням невдачі. Страх визнано однією з найсильніших негативних емоцій;
- 8) подив: раптове підвищення нервової стимуляції після несподіваної події;
- 9) сором: виникає, коли існує уявна невідповідність між нормою поведінки та фактичною поведінкою. Це передбачає осудливу або дуже негативну оцінку з боку інших;
- 10) провина: подібно до сорому, почуття провини виникає через невідповідність очікуваної та фактичної поведінки. Воно виникає в ситуаціях порушення моральних чи етичних норм, а також коли людина відчуває особисту відповідальність за свої вчинки.

Що стосується існуючих засобів вербалізації емоцій, то для початку слід розглянути саме поняття "вербалізація". Як зазначає Є.М. Петренко (2018) під поняттям вербалізація можна розглядати процес опису людиною своїх емоційних переживань та психічних станів за допомогою мови (с. 82).

Словесне вираження емоцій можна передати трьома лексико-граматичними класами: іменниками, прикметниками та дієсловами. Крім того, емоції можуть словесно виражатися за допомогою вигуків, які у своїй семантичній структурі містять виключно емоційний компонент, оскільки як ми вже зазначали раніше для цих мовних одиниць характерним є поняття емотивності.

В свою чергу Гончарук М. (2012) зазначає, що емоційне вираження часто безпосередньо пов'язане з мовою. Такий зв'язок можливий, оскільки мова функціонує як універсальна знакова система, яка виявляє неоднорідність у своїй структурі. Вона

охоплює як лінгвістичні, так і паралінгвістичні явища, обидва з яких слід визнати окремими типами знаків. (с.33).

Існує безліч різноманітних методів опису або вираження емоційних станів, що володіють різними загальними рисами, які дозволяють розділити їх на три групи засобів представлення емоцій.:

1) мовні засоби:

– номінація емоцій: це процес, що залучає мовні засоби, і це може відбуватися як прямим, так і непрямим способом.;

2) текстові засоби:

– пояснення емоцій: у деяких випадках може знадобитися розшифровка емоцій, що потребує використання дубльованих емоційних конструкцій, контексту, пейзажної лексики та авторських зауважень. У таких випадках емоційність може бути не зосереджена в одному слові, а її значення підлягає тлумаченню в залежності від інтонації.;

– авторська розповідь: у цьому випадку вона розглядається як глибинний зміст, що оформлюється поєднанням засобів, за допомогою яких автор розкриває емоції;

– гіперхарактеристика емоцій: автор може підкреслити або конкретизувати емоцію різними тематичними засобами. Ці засоби можуть бути характерними і традиційними для викладу певної емоції, а можуть становити унікальне та індивідуалізоване авторське вираження. Таке підкреслення або чітке представлення емоції називають гіперхарактеристикою емоції.;

3) дискурсивні засоби:

– невербальна характеристика емоцій: Емоції можна передати за допомогою паралінгвістичних засобів, які супроводжують або, часом, замінюють мовленнєву діяльність. Емоційна функція паралінгвістичних засобів полягає в їх здатності впливати на емоції адресата. Домінуючими серед цих засобів є міміка, жести, рухи тіла, які становлять комунікативну підсистему, яка одночасно виконує комунікативну функцію.

– виділення домінанти засобів представлення емоцій: у цьому випадку при передачі емоційного стану перевага надається мовним або немовним засобам, що, по суті, може бути розкриттям характеру або суті самої емоції (Гончарук, 2012, с.34).

Проаналізувавши психологічну структуру емоцій, під час нашого дослідження варто окреслити і їх лінгвістичне трактування.

Як зазначає О.О. Нестеренко (2014) у своїх дослідженнях лінгвістика емоцій своїми коренями сягає полеміки лінгвістів про те, чи повинна лінгвістика займатися емоційними складовими. В свою чергу Крисанова Т.А. (2014) визначає емоційність як основну функцію мови й актуалізує необхідність привернення уваги сучасних дослідників у цій сфері.

Таким чином актуалізуються наступні проблеми у контексті лінгвістики емоцій:

1. Типологія емотивних знаків, що реалізують прояви емоцій у мові.
2. Вплив емоцій на формування мовної картини світу.
3. Сфера комунікації емоцій.
4. Компаративний аналіз лексиконів емоцій різних мов світу.
5. Визначення національної культурної специфіки сфери мовного вираження емоцій.
6. Визначення критеріїв емотивності мови та елементів його системи.
7. Проблема співвідношення лінгвістики та паралінгвістики емоцій.
8. Вплив емоцій на мовні процеси.
9. Особливості емоційного забарвлення тексту.
10. Проблема емотивного семантичного простору мови.
11. Специфіка лексикографії емотивності.
12. Прагматика опису емоцій.

Слід зазначити, що під час нашого дослідження під вираженням емоцій маємо на увазі їх мовну репрезентацію, що супроводжується внутрішніми та зовнішніми переживаннями.

У контексті аналізу мовних засобів вираження емоцій, на нашу думку, варто проаналізувати семантику цих засобів.

Як зазначає Станко Д.В. (2017) "у семантичній структурі слова виділяється не лише конотативний, а й інші компоненти. Так, виокремлюють денотативний і конотативний компоненти, перший з яких є предметно–логічним, він слугує для називи понять й співвідношення з позамовною дійсністю. Цей компонент є основним, проте в мовленні він може втрачати свої позиції, і на перший план виступає конотативний компонент" (с.4).

Незважаючи на те, що в семантичній структурі слова існують різні термінологічні позначення (конотативний, емоційний, емоційно-модальний) і кількісне виділення (два-три) компонентів, існує чітке розмежування денотативного компонента та конотативного, остання з яких містить емоційно-оцінні, експресивно-стилістичні компоненти.

У контексті дослідження вигуків у сучасній китайській мові прагматичний аспект виявляється на рівні експресивно-емоційної оцінки та конотації. Примітно, що у сфері лінгвістики емоцій мовні одиниці часто характеризують такими категоріями, як «емоційність», «експресивність», «емотивність», «оцінність». Тому у ході нашого дослідження вважаємо за доцільне проаналізувати відмінності та нюанси у вживанні цих понять.

Емоційність можна охарактеризувати як чутливість індивіда до значущих ситуацій та його емоційну реакцію на ці ситуації. Як психічний феномен емоційність знаходить вираження через лінгвістичний феномен, відомий як «емотивність». Цей лінгвістичний концепт містить набір семантичних компонентів, здатних самостійно передавати емоційність як аспект психіки або емоційно-оцінне ставлення мовця до елементів комунікативної ситуації. По суті, емоційність являє собою лінгвістичний аспект емоцій, що передбачає семантичну інтерпретацію емоційних переживань (Гончарук, 2012, с.34).

Важливим також виступає окреслення відмінності між емоційним і емотивним дискурсами, що проявляється в лексичних, синтаксичних і прагматичних показниках. В емоційному дискурсі використовується нецензурна лексика, образливі вирази, вульгарні слова, сленг і розмовна лексика, яка часто вважається нижчою. Сюди входять лексеми з суфіксами суб'єктивної оцінки, емоційно-оцінна лексика, вигуки,

лайка, підсилення. Стилістичні прийоми відіграють другорядну роль, а структурно емоційний дискурс має тенденцію використовувати прості та еліптичні речення.

З іншого боку, емотивний дискурс відзначається використанням складних і формальних лексичних одиниць, поетичної мови та архаїзмів. Чільне місце займають стилістичні засоби, для посилення впливу на слухачів створюється «ефект нанизання» різними стилістичними прийомами. Емотивний дискурс характеризується структурною розгалуженістю речень (Станко, 2017).

Особливістю ж вигуків сучасної китайської мови є те, що ці лексичні одиниці виражають емоційний стан мовця засобами конотативного значення.

Що ж стосується експресивності, то це поняття розуміється як здатність мовних засобів впливати на реципієнта та викликати певні емоції. Важливо зазначити, що експресивність не пов'язана виключно з емоціями, воно також може мати логічний характер. Проте між емоційністю та експресивністю існує тісний зв'язок, що пояснює часте вживання терміну «емоційно-експресивний» у лінгвістичній літературі (Гончарук, 2012, с.35).

Розрізняючи поняття емоційне та експресивне, вирішальним аспектом є визнання довільності та ненавмисності, пов'язаної з емоційним, оскільки воно тісно пов'язане з почуттями. На відміну від цього, експресив розглядається як навмисний засіб впливу, коли реципієнт свідомо розуміє та використовує певні мовні елементи, іноді навіть відхиляючись від усталених мовних норм або прийнятих стандартів. Важливо визнати внутрішній зв'язок між емоційним (психологічно мотивованим) і експресивним (лінгвістичним). Джерелом підвищеної експресивності мови (мовлення) виступають людські емоції, а емоційна функція мови організовує ці вирази в складну структуру, яка органічно вписується в національну лінгвостилістичну систему (Станко, 2017, с.7).

Важливо також зазначити, що експресивність – це характеристика, яка стосується одиниць на всіх рівнях мови. Лексична експресивність, зокрема, присутня як на мовному, так і на мовленнєвому рівнях і вважається одним із найпродуктивніших засобів. Це пояснюється тим, що лексичні одиниці несуть основну відповідальність за передачу емоційного наміру мовця, пов'язаного з його

суб'єктивним сприйняттям і оцінкою елементів світу. Слово може виконувати кілька функцій, у тому числі номінативну (називання), значиму (узагальнюючу), комунікативну та експресивну (прагматичну). Експресивна функція реалізується через передачу конкретних почуттів, емоцій, переживань, оцінок мовця і слухача. (Станко, 2017).

В свою чергу оцінка виступає компонентом конотативного аспекту семантичної структури слова, що відображає ставлення носіїв мови за шкалою від "добре" до "нейтрально (байдуже) або "погано". Іншими словами оцінка здатна передавати певного рівня розуміння або ставлення мовця стосовно чогось. Слово має оцінний компонент, коли воно передає позитивне чи негативне судження, виражає схвалення чи несхвалення. Примітно, що оцінка часто виникає в поєднанні з емоціями, підкреслюючи переплетення суб'єктивного судження та емоційної реакції в мові (Бессонова, 2002, с.362).

Тобто можна сказати, що оцінка –це ставлення людини до об'єкта на основі фундаментальної ознаки "добре/погано", що виражене мовними засобами.

Підсумовуючи окреслені характеристики категорій "емоційність", "експресивність", "оцінність" та "емотивність" можна зробити висновок, що "емоційність" та "емотивність" диференціюються за їхньою прив'язаністю до психологічної та лінгвістичної сфер. "Експресивність" відноситься до яскравості вираження та конотації в семантичній структурі лексичних одиниць. З іншого боку, "оцінність" відрізняється своєю природою як порівняльне судження.

Як нам відомо однією із важливих функцій мови є експресивність, адже комунікація характеризується не лише процесом передачі певної інформації, але й вираженням власного ставлення до співрозмовника, самого себе чи навколишньої дійсності.

Оскільки експресивність мовлення реалізується через передачу емоцій засобами мови, то вся наведена вище інформація підводить нас до найголовнішої характерної особливості вигуків сучасної китайської мови, а саме до емотивності цих мовних одиниць.

Як зазначає Станко Д.В. (2017) емотивність не тільки сприймається як складова конотативного аспекту семантичної структури мовної одиниці, що репрезентує емоційне ставлення носіїв мови до означуваного, але й розглядається як категорія тексту, яка підпорядковується інформативності чи модальності. У цьому ширшому розумінні емотивність охоплює як рівень окремого слова, так і ширший контекст тексту, впливаючи на загальний тон, інформативність або модальність дискурсу (с.5).

Розглядаючи функції емоцій, ми також з'ясували, що одними з найголовніших функцій є сигнальна та реакція. В свою чергу вигуки, як виразники емоцій, слугують сигналами на певну мовленнєву ситуацію і виконують сигнальну функцію, хоча й певним чином є і результатом природної реакції та накопичення досвіду.

То ж які емоції здатні передавати вигуки? Насправді як зазначають безліч дослідників, вигуки здатні передавати абсолютно весь спектр емоцій. Таким чином ми можемо надати наступний ймовірний поділ на базові емоції:

1. Вигуки, що виражають позитивні почуття. До таких емоцій ми віднесли ті, що люди відчують в найщасливіші періоди їхнього життя, зокрема такі емоції як радість, задоволення, відчуття спокою та полегшення, довіра, любов та інші.

Наприклад: 啊 (ā), 啊呀(āyā), 啊哈(āhā), 嗨 (hē), 喔唷(ōyō), 喔嚯(ōhuò), 哦 (ó), 哟(yāo), 嘿(hēi).

啊, 今年的庄稼长得真好哇! (A, jīnnián de zhuāngjià zhǎng dé zhēn hǎo wa!) – Ого, а хліба цього року дійсно вродили! (《我不能恋爱的女朋友》第1集, 2019, 19:38)

У цьому прикладі вигук 啊[ā] передає захоплення певною подією.

嘿, 这个好!(Hēi, zhège hǎo!) – Ну ось і добре! (《我不能恋爱的女朋友》第3集, 2019, 3:25)

嘿! 下雪了!(Hēi! Xià xuěle!) – Ах, пішов сніг! (《我不能恋爱的女朋友》第1集, 2019,17:40)

З цими прикладами все зрозуміло, що в першому, що в другому випадку ми можемо спостерігати чисте здивування і позитивний контекст.

好家伙, 你们怎么干得这么快啊! (Hǎo jiāhuo, nǐmen zěnmē gān dé zhème kuài a !)

– Ого, як ви швидко справилися! (《我不能恋爱的女朋友》第3集, 2019, 9:46)

В цьому прикладі використано вигук разом із часткою, ми розглядали вже подібне явище в першому розділі. Таким чином частка 啊(ā) підсилює емоційну виразність вигуку 好家伙(hǎo jiāhu), що перекладається як :ось тобі і маєш! круто! і т.д. Цей вигук виражає приємне здивування, тому автор його і використав, а частка 啊(ā) підсилює цей ефект.

喔唷, 这么高! (Ō yō, zhème gāo!) – Ого, як високо! (英汉词典, 2023)

喔唷, 这么大的西瓜! (ōyō, zhème dàde xīguā) – Ого, які великі кавуни! (《我不能恋爱的女朋友》第5集, 2019, 10:23)

В цих двох випадках вигук 喔唷 виражає приємне здивування від побаченого.

2. Вигуки, що передають негативні почуття. До таких емоційних станів ми віднесли ті емоції, що люди відчують під час проходження важких життєвих перепон та в моменти щоденних побутових халеп. Зокрема це такі емоції як гнів, розпач, лють, образа, ненависть, стан тривоги та занепокоєння і т.д.

Наприклад: 呸(pēi), 阿嘎(àgā), 哎(āi), 哎呀(āiyā), 噤(hài), 吓(hè), 呦(yōu).

哎,你怎么能这么说呢? (Āi, nǐ zěnmē néng zhème shuō ne?)– Ех, як ти міг так сказати? (《我不能恋爱的女朋友》第4集, 2019, 13:45)

У цьому прикладі вигук 哎 (āi) виражає невдоволення.

啊哈, 我为朋友担心! (A hā, wǒ wèi péngyǒu dānxīn!) – Ой, я хвилююся за друзів! (《我不能恋爱的女朋友》第1集, 2019, 7:15)

У цьому прикладі вигук 啊哈 (āhā) передає почуття смутку.

呦, 了不得!(Yōu, liǎo bùdé)–Ох, який жах! (《我不能恋爱的女朋友》第3集 2019, 19:10)

В цьому випадку було використано вигук 呦 (yōu), який перекладається як ой, ох, ах, ех, зазвичай виражає здивування або переляк. В даному випадку автор використав саме цей вигук, аби зобразити наскільки він шокований від певних обставин.

哎呀! 打了三天的东西, 一不留神, 死机了! (Āiyā! Dǎle sān tiān de dōngxī, yī bù liúshén, sǐjīle!) – Ох! Я друкував три дні, але забув зберегти, а мій комп'ютер завис! (《我不能恋爱的女朋友》第4集–2019, 16:40)

哎呀! 我的手机丢了! (Āiyā! Wǒ de shǒujī diūle!) – О ні! Я загубила свій телефон! (英汉词典, 2023)

哎呦, 好疼! (Āi yōu, hǎo téng!)– Ай, як боляче! (Л 《我不能恋爱的女朋友》第2集–2019, 8:56)

Як ми можемо бачити автор перших двох виразів дуже засмучений і розчарований через прикрість, яка з ним трапилася, тому він використав вигук 哎呀 (Āiyā), аби підкреслити наскільки ця ситуація неприємна для нього. В останньому ж реченні було використано вигук 哎呦 (Āi yōu), це інша варіація вигука 哎呀 (Āiyā), і має вона те саме значення.

唉,病了两个月, 把工作都耽搁子!(Āi, bìngle liǎng gè yuè, bǎ gōngzuò dōu dān gē zi!) –Ех, прохворів два місяці і всю роботу запустив! (《我不能恋爱的女朋友》第1集. – 2019, 17:36)

Ще один приклад вживання вигуків, які виражають горе, страждання, смуток. З наведеного вище речення ми можемо зрозуміти, що автор дуже засмучений через те, що пропустив багато часу на роботі і тепер йому доведеться більше працювати, а використавши вигук 唉 āi, він ще більше підкреслив свій розпач.

吓, 怎么能这样呢! (Hè, zěnmē néng zhèyàng ne!) – Гей, не можна так! (英汉词典, 2023)

吓, 怎么能干这种事呢? (Hè, zěnmē nénggàn zhè zhǒng shì ne?) – Ох, як ти міг так вчинити? (《我不能恋爱的女朋友》第6集, 2019, 12:53)

В цих двох випадках вигук 吓 (hè) також надає реченням негативного відтінку, передаючи емоцію незадоволення.

3. Вигуки, які виражають почуттєво нейтральні стани. Тобто такі як байдужість, стан спокійного спостереження, цікавість, здивування, подив. Варто

зазначити, що під час переживання подібних психічних станів, людина найчастіше не має конкретно позитивної або негативної емоції, хоча також проживає певні почуття. Це може бути як щоденна телефонна розмова так і звичайний діалог з другом без конкретних виблисків емоцій.

Наприклад: 阿(ā), 哦(ō), 哼(hēng).

哦, 我知道! (Ó, wǒ zhīdào!)– Ага, я знаю! (Collins Dictionary, 2023)

哦, 他也来了。(Ó, tā yě lái le.) – О, він теж прийшов. (Collins Dictionary, 2023)

У цих двох прикладах вигук 哦 (ō) виражає розуміння мовцем певної ситуації або здогадку.

哦是这样的吗?(Ó shì zhèyàng de ma?)–Хіба це так? (《我不能恋爱的女朋友》第3集 –2019, 18:30)

В наведеному вище прикладі було використано китайський вигук 哦(ó), перекладається як ех, ах, мм. Зазвичай виражає сумнів або здивування. Як ось в цьому реченні автор використав саме цей вигук аби підкреслити свої сумніви стосовно конкретної ситуації.

喂, 谁呀? (Wèi, shéi ya?)– Алло , хто це? (《我不能恋爱的女朋友》第3集, 2019, 8:40)

喂, 你找哪一位? (Wèi, nǐ zhǎo nǎ yī wèi?)– Алло, хто Вам потрібен? (. Collins Dictionary, 2023)

喂, 你上哪儿去? (Wèi, nǐ shàng nǎ'èr qù?) – Гей, куди ти йдеш? (Collins Dictionary, 2023)

喂, 快点! (Wèi, kuài diǎn!) – Гей, давай худчіше! (英汉词典, 2023)

В цих випадках було використано вигук 喂(wèi), який перекладається як: Алло! або гей!. Його використовують під час телефонних дзвінків або ж під час звернення для того, щоб привернути чиясь увагу.

嗯, 你说什么?(Nǐng, nǐ shuō shénme?) – А, що ти сказав? (л 《我不能恋爱的女朋友》第3集 , 2019, 6:35)

嗯, 我知道。(Ēng, wǒ zhīdào)– Ага, я знаю. (《我不能恋爱的女朋友》 第 2 集, 2019, 17:47)

嗯! 难道没有和你说过? (Ē! Nándào méiyǒu hé nǐ shuōguò?) —Хм, хіба тобі не говорили? (英汉词典, 2023)

В цьому ж прикладі було використано вигук 嗯 (ēng), він має декілька перекладів , таких як : угу, ага, да, так. Виражає здивування або згоду, як ми можемо це спостерігати у другому прикладі. А в питальних реченнях цей вигук перекладається як : м?, а? , що?.

真传哪! (Zhēnchuán nǎ!)– Дійсно! (《我不能恋爱的女朋友》 第 3 集, 2019, 5:48)

谢谢您哪!(Xièxiè nín nǎ!)– Дякую Вам! (《我不能恋爱的女朋友》 第 3 集, 2019, 9:28)

А ось ще декілька прикладів вживання нейтральних вигуків, а саме вигука 哪 (nǎ). Можливо ви зараз здивуєтеся, оскільки ми всі привикли вживати це слово в питальних реченнях, яке перекладається як який?, котрий? який саме? і т.д. Але насправді ця мовна одиниця також виступає в ролі вигука в питальних, окличних та спонукальних реченнях. Він використовується замість вигука 啊 (a) після слів, які закінчуються на [n]. В нашому випадку це слова 传(chuán) та 您(nín).

Варто також зазначити, що враховуючи можливість вигуків сучасної китайської мови виражати весь спектр емоцій, ми допускаємо наявність ще двох видів у поділі вигуків. А саме ті, що виражають різні та конкретні емоції. Зокрема і цьому випадку нашу думку також розділяє українська дослідниця пані Нестеренко О.О. (2014).

Таким чином до вигуків, що виражають різні емоції можна віднести такі як 嗨 (hāi), що може виражати і радість, і печаль, а також вигук 啊 (ǎ), який здатний виражати і здивування, і сумнів. Наприклад:

嗨, 你怎么这等误事! 快快给我拿来! (Hāi, nǐ zěnmē zhè děng wùshì!) – Гей, чому ти так запізнився? (вигук 嗨 виражає незадоволення). (英汉词典, 2023)

嗨, 可惜, 可惜! (Hāi, kěxí, kěxí!) – Ой! Як шкода! (вигук 嗨 виражає сум). (英汉词典, 2023)

啊, 这是怎么回事? (A, zhè shì zěnmē huí shì?) – Гм, у чому справа? (вигук 啊 (виражає сумнів). (英汉词典, 2023)

В свою чергу до вигуків, що виражають конкретні емоції можна віднести: 呸 (pǐ) – вигук, який виражає невдоволення; 噢(ǎo) – вигук, який виражає запит; 呸(pēi)

– вигук, який виражає невдоволення; 喔嚯 (ōhuò) –вигук, який виражає здивування. Наприклад:

呸, 你来了! (Pǐ, nǐ lái le!) – О, ти прийшов! (Dict. cn., 2023)

噢他也去了? (Ō tā yě qù le) – О, він теж пішов? (《我不能恋爱的女朋友》第3集, 2019, 12:20)

呸, 真可恶! (Pēi, zhēn kěwù!) – Тьфу, яка гидота! (Dict. cn., 2023)

喔嚯, 这么大的西瓜!(Ō huō, zhème dà de xīguā) – Ого, який великий кавун! (《我不能恋爱的女朋友》第1集, 2019, 8:23)

喔嚯, 糟子! (Ō huō, zāo zi!) – Ох, яка невдача! (英汉词典, 2023)

Незважаючи на те, що вже існують класифікації вигуків за значенням, все таки варто розуміти, що актуальним також є питання інтонації та жестів. Зокрема інтонація відіграє вирішальну роль у вираженні емоційно-вольових станів мовців під час спілкування, надаючи висловлюванню необхідної визначеності та конкретності. Жестикуляція, у свою чергу, служить для підсилення вираження ставлення мовця до дійсності, яку передає вигук. Разом інтонація та жести сприяють загальному емоційному та комунікативному впливу висловлювання мовця.

Погоджуючись з Каптюровою О.В. (2008), ми також вважаємо, що семантика мовленнєвих одиниць формується не лише за допомогою засобів природної мови, які є основними засобами вираження та передачі значення, але й за допомогою інших елементів, унікальних для кожної мовної спільноти. Зокрема, це паралінгвістичні та

невербальні засоби, які виступають функціональними компонентами мовленнєвої діяльності людини, що мають відношення до конкретного мовленнєвого спілкування. Ці елементи охоплюють інтонацію, міміку, жести, погляди та інші виразні рухи, які супроводжують мовленнєвий вираз, передаючи додаткову інформацію за межі явного змісту слів. (с.140).

Тобто таким чином невербальні засоби, зокрема інтонація, відіграють значну роль у формуванні семантики слів різних частин мови. Ці засоби особливо важливі для слів, які передають емоції та психо-емоційні стани людей. Якщо в іменниках, прикметниках, дієсловах і прислівниках вираження емоцій і волевиявлень закладено в семантичній структурі самого слова, то у вигуках ці елементи передаються за допомогою інтонації. Залежно від інтонації вигуки можуть виражати здивування, радість або занепокоєння, як у позитивному, так і в негативному ключі. Інтонація стає ключовим фактором у наданні вигуку передбачуваного емоційного або вольового відтінку.

Для ілюстрації важливості інтонації наведемо приклад діалогу з використанням вигуків:

А: 哎呀, 怎么理的这么短了? (Āiyā, zěnmē lǐ de zhème duǎnle?) – Ой, чому так коротко підстригли?

В: 您不是说理的短点儿吗? (Nín bùshì shuōlǐ de duǎn diǎn er ma?) – Хіба Ви не казали підстригти коротко?
А: 我是说的理得短点儿。(Wǒ shì shuō de lǐ dé duǎn diǎn er) – Я казала підстригти трішки коротше.

В: 这就是呀! 哦, 我明白了, 您是说剪点儿。(Zhè jiùshì ya! Ó, wǒ míngbáile, nín shì shuō jiǎn diǎn er) – Ось що воно! О, зрозуміла, Ви хотіли сказати, що слід підстригти зовсім трохи. (汉语新目标, 第二册, 2004, с.14)

У наведеному вище прикладі вигуки 哎呀 (āiyā) та 哦 (ò) підкреслюють експресивність комунікації співрозмовників, водночас інтонація, із якою можна промовити ці висловлювання, може вплинути на рівень експресії, адже підсилена інтонація на слові 这 么, в свою чергу використання конструкції " підмет + 不是 + присудок (дієслово) + 吗 ?" ("хіба не?"), що виражає риторичне питання та

використання емоційних часток 呀 та 啦 підсилюють емоційне забарвлення спілкування.

Ось ще один приклад:

A: 这儿可以吸烟吗? (Zhè'er kěyǐ xīyān ma?) – Тут можна курити?

B: 你看那儿写的是什麼? (Nǐ kàn nà'er xiě de shì shénme) – Подивись, що там написано?

A: 请勿吸烟。噢! 对不起。(Qǐng wù xīyān. Ō! Duìbùqǐ.) – Будь ласка, не палити.

O! Вибач. (老舍.月牙儿/舍老, 2006)

У цьому діалозі, якщо інтонаційно підкреслити вираз 是什麼 (є що?), то відповідь співрозмовника А буде більш сповненою емоцією жалю із забарвленням невдоволення.

Отже виходячи із вищенаведеної інформації та проілюстрованих прикладів, можна резюмувати, що таке поняття як емотивність характеризує вигук як мовний засіб під час його функціонування. Вигуки, що виражають емоції, можуть бути реакцією на подію та її наслідки, діячів і їх дії, та об'єкти.

3.2. Функційні особливості вигуків сучасної китайської мови

Як відомо, головна функція вигуків полягає у їхній здатності передавати почуття та емоції, не називаючи їх, тому вибір вигуку у процесі мовленнєвого спілкування обумовлюється його метою.

Саме тому ми вважаємо актуальним розкриття проблем використання вигуків сучасної китайської мови у процесі спілкування залежно від мети та етапу комунікації та реалізації емоційного висловлювання за участю цих лексичних одиниць.

Перш за все для кращого розуміння функції вигука, слід детально розглянути поняття комунікації, оскільки усе життя людини ґрунтується на спілкуванні. Дійсно, сучасне суспільство все більше залежить від комунікації, і провідні теоретики комунікативних актів передбачають подальше зростання важливості комунікації та потоку інформації. Це зростаюче значення підкреслює нагальну потребу в глибокому

розумінні сутності та механізмів спілкування, зокрема за допомогою використання живої природної мови. Саме ці питання є центром уваги сучасної комунікативної лінгвістики, яка прагне дослідити й проаналізувати складність спілкування загалом, наголошуючи на ролі та впливі мови як життєво важливого засобу взаємодії та вираження в сучасному суспільстві.

Загалом останнім часом виникла і активно розвивається галузь гуманітарного знання — теорія комунікації. Невід'ємною складовою цієї галузі є комунікативна лінгвістика, яка вивчає фундаментальні принципи людського спілкування за допомогою природної мови. Ця галузь спрямована на дослідження організації мовного коду та інших семіотичних (символічних) систем у динаміці комунікативних взаємодій між індивідами. Крім того, комунікативна лінгвістика досліджує вплив ментальних, соціальних, когнітивних, культурних і різних ситуативних факторів на мовні засоби. Основна увага комунікативної лінгвістики зосереджена на дослідженні природних мовних засобів у сферах міжособистісного, групового, масового та інших форм спілкування.

У галузі комунікативної лінгвістики досліджується безліч питань, які охоплюють загальні закони спілкування, його специфіку, що залежить від різних умов (соціальних, культурних тощо), структуру мови у процесах спілкування та моделі взаємодії мовних і немовних засобів спілкування. Крім того, дисципліна заглиблюється в залежність організації мовного коду від екстралінгвістичних явищ, етапи та закономірності породження та сприйняття мовлення в різних комунікативних умовах, причини комунікативних невдач, а також методи дослідження мови та інших семіотичних систем у комунікаційних процесах. Багатоаспектність цих запитів відображає міждисциплінарний характер комунікативної лінгвістики.

Як зазначає Селіванова О.О. (2011) "комунікація — це соціальна взаємодія за допомогою мовних і паралінгвальних засобів з метою передавання інформації".

Спираючись на результати сучасних досліджень теорії мовленнєвої комунікації, зокрема таких науковців як Селіванова О.О. (2007), Беляєва О.М. (2016), Беркешук І.С. (2015) та інших, ми вважаємо, що розуміння законів спілкування відіграє

вирішальну роль у розвитку комунікативної компетенції — рівня досвіду взаємодії з людьми, необхідного для успішного функціонування як у професійному середовищі, так і в суспільстві загалом. Крім того, у сучасному суспільстві інформація та знання визнаються найважливішими продуктами. Таким чином, володіння комунікативною компетентністю стає невід'ємною частиною не лише для ефективних міжособистісних стосунків, але й для навігації та процвітання у світі, де інформація та знання високо цінуються.

Сучасна теорія комунікації і комунікативна лінгвістика зосереджені на гуманітарних і технологічних проблемах, пов'язаних з мовними, психологічними, соціальними, політичними аспектами взаємодії людей в суспільстві, зокрема:

- зв'язками з громадськістю;
- міждержавними, міжпартійними, міжкорпоративними, міжособистісними переговорами (теорія й практика переговорів, врегулювання конфліктів);
- створенням іміджів держав, установ, організацій, окремих людей;
- умінням створювати тексти, які б були зрозумілими, переконливими для різних верств людей, допомагали їх організувати;
- спрямуванням засобів мови на людей з метою нормалізації їх психічних і психологічних станів (нейролінгвістичне програмування);
- необхідністю створення теоретичних і практичних засад реклами;
- випрацюванням основ, а в перспективі й принципів оптимального співіснування носіїв різних мов у суспільстві;
- вирішенням різноманітних мовно–культурних конфліктів (прикладна соціолінгвістика) та багатьма іншими (Беляєва, 2016).

Комунікація може бути вербальною (звичне використання мови) або невербальною, до якої належать міміка, жест, поза, тип одягу, а також інтонація, тембр голосу та інші складові. Але існують також конкретні ознаки мовленнєвої комунікації, а саме:

1. Учасники комунікації – це особи, які беруть участь у процесі спілкування. Ці учасники можуть приймати різні форми, включаючи окремих осіб, групи людей,

соціальні групи або суспільство в цілому. Важливо зазначити, що спілкування передбачає навмисний обмін інформацією, ідеями чи почуттями між цими учасниками. Інші відносини та взаємодії, які не включають цей навмисний обмін значущим вмістом, не можуть вважатися частиною комунікаційного процесу в строгому сенсі.

2. Об'єкт, який потрібно – інформація. У процесі комунікації присутність інформації, що передається є вкрай важливою. Вона може приймати різні форми і може мати або не мати відчутної матеріальної сутності. Наприклад, це може бути фізичний об'єкт такий як книга, аркуш паперу з текстом, відеоповідомлення, аудіозапис, мова чи жест. Примітно, що навіть за відсутності чіткої матеріальної сутності інформації, що передається, суб'єкти спілкування все одно можуть взаємодіяти. Ця взаємодія може передбачати передачу почуттів, емоцій або ставлення, наприклад, прищеплення довіри, неприязні, любові тощо. Спілкування не обмежується лише обміном матеріальними об'єктами чи явними повідомленнями; воно поширюється на нюансну взаємодію емоцій і сприйняття між комунікантами.

3. Ознака доцільності або функціональності інформації. Доцільність або функціональність інформації дійсно є вирішальним аспектом спілкування. У ефективній комунікації інформація, що передається, повинна служити меті або задовольняти певну потребу учасників. Якщо передана інформація не є релевантною або не відповідає запланованій функції, процес зв'язку може бути невдалим. (Петренко, 2018).

Взагалі класичні ідеї прагматики комунікації виникли ще в 1960-1970-х роках, насамперед через праці впливових британських філософів, аналітиків і логіків. Визначними діячами цього розвитку є Джон Остін (1911-1960), Джон Серл (народився 1932), Пол-Герберт Грайс (1913-1988) та інші. Ці вчені відіграли ключову роль у формулюванні основоположних понять, таких як мовленнєві дії, перформативи, констативи, максими спілкування тощо. Їхні внески виявилися ключовими для галузі комунікативної лінгвістики, забезпечивши теоретичну основу для розуміння прагматичних аспектів використання мови в

Зокрема спираючись на дослідження саме Дж. Серль (2002), можна виділити такі класи мовленнєвих актів, як:

- 1) репрезентативи – мовленнєві акти–повідомлення;
- 2) директиви – мовленнєві акти–спонукання, які включають вимогу інформації, запит, тобто питання;
- 3) комісиви – акт –прийняття зобов’язання;
- 4) експресиви – акти, які виражають емоційний стан, у тому числі формули соціального етикету;
- 5) декларації, тобто акти–настанови (наприклад, призначення на посаду, надання звань, винесення вироків) (Серль, 2002).

Виходячи з цього можна припустити, що вигуки співвідносяться з актами–експресивами, адже здатні передавати емоційний стан. Прикладами таких актів можуть слугувати наступні висловлювання:

A: 喂，小张，我们在这儿呢！我们就来了。(Wèi, xiǎo zhāng, wǒmen zài zhè'erne!

Wǒmen jiù lái le)– Агов, Сяо Чжане, ми тут! Ми вже прийшли.

B: 对不起！我们来晚了。(Duìbuqǐ! Wǒmen lái wǎn le) – Вибачте! Ми запізнилися.

A: 没关系。我和小王在外边等了– 会儿。(Méiguānxi. Wǒ hé xiǎo wáng zài wàibian děng le– huì er)– Не хвилюйтеся. Я та Сяо Ван тільки чекали ззовні. (汉语初级强化教程, 210, с.120)

Отже, у першій репліці вигук 喂 (wèi) позначає оклик, привернення уваги. Після цього іде основна інформація.

У другій репліці мовець перепрошує (формула соціального етикету) за допомогою вигуку 对不起 (duìbuqǐ), на що реагують теж етикетним вигуком 没关系 (méi guānxi).

Також аналізуючи роботу Дж. Серль (2002)., у структурі мовленнєвого акту можна виділити такі аспекти:

1. Локутивний акт: відноситься до акту створення значущого виразу

відповідно до правил і структури певної мови. Він охоплює граматичні та лексичні аспекти мовлення, представляючи основний акт говоріння або виголошення слів.

2. Іллокутивний акт: стосується комунікативного наміру мовця або передбачуваного ефекту висловлювання. Він виходить за рамки простого складання слів і зосереджується на меті висловлювання або меті мовця, який робить заяву. Іллокутивні акти мають силу виконувати дії, такі як звернення з проханням, віддача наказу або вираження переконань.

3. Перлокутивний акт: стосується впливу або ефекту висловлювання на слухача чи аудиторію. Це стосується того, як слухач інтерпретує або реагує на іллокутивний акт мовця. Перлокутивні акти стосуються впливу або реакції, які мовленнєвий акт викликає в реципієнта.

Таким чином разом ці три компоненти забезпечують комплексну основу для розуміння різних вимірів і ефектів вербальної комунікації.

Центральним поняттям серед них є іллокутивний акт, який співвідноситься із комунікативним наміром. Саме на цьому етапі відбувається відбір доречного вигуку, що найкраще виконає функцію передачі своїх емоцій, вражень, почуттів.

Під час підбору необхідних вигуків у процесі мовленнєвої комунікації варто також враховувати і фази спілкування. Всього існує три види (Косенко, 2011):

1. Встановлення мовленнєвого контакту. На цьому етапі безумовно значної ролі відіграють вітальні вигуки. Вибір цих вигуків часто залежить від офіційності чи неформальності спілкування. По суті, ці вигуки покликані привернути увагу співрозмовника і задати позитивний і доброзичливий тон взаємодії. Вони служать соціальним і лінгвістичним інструментом для встановлення зв'язку та початку розмови в різноманітних умовах. Наприклад: 嘿(hēi), 喂(wèi).

嘿, 你好? (Hēi, nǐ hǎo?) – Хей, ти як? (Collins Dictionary, 2023)

嘿, 谁在那儿? (Hēi, shéi zài nà'er?) – Агов, хто там? (《我不能恋爱的女朋友》第7集–2019, 18:35)

喂, 妈妈, 你在哪里啊? (Wèi, māma, nǐ zài nǎlǐ a?) – Ау, мамо, ти де? (Collins Dictionary, 2023)

2. Підтримання мовленнєвого контакту. Друга фаза підтримки мовленнєвого контакту характеризується використанням вигуків для певних цілей у спілкуванні. У цьому контексті вигуки виконують різні функції, наприклад, заповнюють паузи та вагання, особливо коли мовець обмірковує можливі відповіді. Вони стають інструментом для доповідача, щоб орієнтуватися в моменти невизначеності, плутанини або коли є потреба подолати перерви чи паузи в промові. Ця фаза характеризується стратегіями, спрямованими на забезпечення отримання інформації та підтримку залученості співрозмовника. Примітно, що в цьому інтерактивному процесі як мовець, так і слухач вносять свій внесок у динаміку спілкування. Чергування сигналів між мовцем і слухачем допомагає підтримувати потік інформації та увагу протягом усієї розмови. На цьому етапі можуть використовуватися такі вигуки: 咦(yí), 嗯(ńg), 咳(hāi).

咦, 你怎么知道?! (Yí, nǐ zěnmē zhīdào?) – Ой, звідки ти це знаєш?! (英汉词典, 2023)

嗯, 你说什么? (ń, nǐ shuō shénme ?) – Ну, а що ти скажеш? (《我不能恋爱的女朋友》第7集, 2019, 15:47)

嗯, 我知道. (ń, wǒ zhīdào) – Угу, я знаю. (《我不能恋爱的女朋友》第7集, 2019, 4:23)

咳, 可惜! (Hāi, kěxí!) – Ох, як шкода! (Collins Dictionary, 2023)

咳, 有这样事儿! (Hāi, yǒu zhèyàng shì er!) – Ах, он воно що! (Collins Dictionary, 2023)

3. Розмикання мовленнєвого контакту. На цьому етапі розмови доповідач сигналізує про завершення поточної теми та робить підсумок. Це звичайна комунікативна стратегія для завершення конкретного обговорюваного предмета чи теми. Резюмування допомагає узагальнити ключові моменти, підкреслити важливу інформацію та підготувати перехід до нової теми чи завершення загальної розмови. Це служить сигналом для слухача, що оратор завершує поточний дискурс і може бути

готовий перемістити фокус або завершити спілкування.. Наприклад, мовець може використати такі вигуки: 噯(áo), 唉(āi).

噯, 我明白了! (Áo, wǒ míngbáile!) – Ага, я зрозумів! (Collins Dictionary, 2023)

唉, 我一定要去! (Āi, wǒ yīdìng yào qù!) – Так, я обов’язково маю піти! (Collins Dictionary, 2023)

Таким чином відповідно до зазначених фаз спілкування метакомунікативні одиниці поділяються на три групи: контакто-встановлювальні, контакто-підтримувальні та контакто-розмикальні (Косенко, 2011, с.114). Кожна з перелічених груп характеризується специфічним набором мовленнєвих засобів, які вирішують певні завдання, притаманні кожному етапу. Вигуки є складовою значної частини метакомунікативних сигналів, вони можуть використовуватися у різних фазах мовленнєвого спілкування.

Тут варто нагадати, що метакомунікація являє собою сприйняття інформації не на змістовному рівні, а на рівні особистого сприйняття співрозмовника (Косенко, 2011, с.103). Саме вигуки відіграють важливу роль на цьому рівні, оскільки вони відповідають за емотивну сторону висловлювання, доповнюють його, допомагають співрозмовникам зрозуміти одне одного та заповнюють паузи, що можуть раптово виникати між мовцями.

Проаналізувавши, велику кількість наукових матеріалів, ми добре знаємо, що один і той самий вигук може мати декілька значені, тобто це означає, що для вигуків китайської мови є характерним явище полісемії. Розглянемо це явище на прикладі вигуку 嘿(hēi), який може мати наступні значення:

1) гей (оклик):

嘿, 王先生, 快走吧! (Hēi, wáng xiānshēng, kuàizǒu ba!) – Гей, пане Ван, ходімо скоріше! (Collins Dictionary, 2023)

2) ну–у, ну ось (виражає вдоволення):

嘿, 这个好! (Hēi, zhège hǎo!)– Ну–у, оце добре! (《我不能恋爱的女朋友》第 8 集, 2019, 10:27]

3) ах, ой (вигук здивування, співчуття):

嘿, 下雪了! (Hēi, xià xuěle)– Ой, пішов сніг? (英汉词典, 2023)

Звідси випливає, що навіть враховуючи той факт, що вже існують класифікації вигуків за значенням, варто пам'ятати, що ці поділи є доволі умовними.

Так наприклад український дослідник Калашник Л.С. (2015) зазначає, що "більшість вигуків китайської мови є нейтральними, а свою позитивно/негативну конотацію набувають у мовленні завдяки ситуації, загальному забарвленню розмови, міміці, жестам, якими вони супроводжуються тощо" (с. 76).

Враховуючи вище зазначене, ми вважаємо, що важливим набуває значення контексту у процесі функціонування вигуків у мові. Оскільки саме у певних контекстних умовах знімається багатозначність вигуку, реалізується лише одне з його значень. Таким чином, контекст є засобом добору потрібного значення.

Як зазначає Мацько Л.І. (2003) контекст означає тісний зв'язок із середовищем, що оточує мовну одиницю, де її властивості стають очевидними. У найзагальнішому розумінні функції мовної одиниці передбачають її відношення до дійсності та зв'язок з іншими мовними одиницями на її рівні, а також на рівнях вищого та нижчого підпорядкування. На основі цих функцій розрізняють два основних типи контексту:

Екстралінгвістичний контекст (контекст поза порядком або поза ситуацією): цей тип контексту відноситься до немовних елементів або факторів за межами мовної системи, які сприяють інтерпретації мовної одиниці. Він включає ситуаційні фактори, культурні міркування та ширший контекст, у якому відбувається спілкування.

Мовний контекст: цей тип контексту включає лінгвістичні елементи, які оточують і впливають на інтерпретацію конкретної мовної одиниці. Він включає слова та структури, які передують і слідує за одиницею, про яку йде мова, сприяючи її значенню (Мацько, 2003).

Таким чином, проаналізувавши роботи Кочергана М.П. (1980) можна виділити наступні функції контексту (с.13):

1. Контекст є засобом відбору потрібного значення і засобом актуалізації відібраного значення.
2. Контекст модифікує смисл у межах одного значення (уточнює значення, розширюючи або обмежуючи клас денотатів).

3. Контекст служить засобом синкретизму значень полісемантичних слів.
4. Контекст формує оказіональне значення слова (формування нових семантичних одиниць).
5. Контекст виступає як засіб десемантизації і гіперсемантизації слова.

Наведемо приклад 1:

A: 你知道明天就要检查吗? 听说他们想解雇我们的主管。(Nǐ zhīdào míngtiān jiù yào jiǎnchá ma? Tīng shuō tāmen xiǎng jiěgù wǒmen de zhǔguǎn.) – Ти знав, що завтра приїде інспекція? Я чув, що вони планують звільнити нашого директора.

B: 嘿! 这是什么话! 他是一个很好的人, 一个真正的专业人士! (Hēi! Zhè jiùshì zhège cí a! Tā shì yīgè hǎorén, yīgè zhēnzhèng zhuānyè de rén!) – Ех! Що ти таке кажеш! Він така хороша людина, справжній професіонал! (汉语口语习惯用语教程/沉建华编著)

В цьому невеликому діалозі було використано вигук 嘿 (hēi). Традиційно більшість лінгвістів відносить цей вигук до тих, що виражають позитивні емоції. Але якщо ми звернемося за допомогою до словника, то з'ясуємо, що цей вигук також здатний виражати оклик для привернення уваги, задоволення, здивування та жаль. Так осі в нашому випадку, виходячи із контексту нашого діалогу стає зрозумілим, що вигук передає негативні емоції, оскільки другий співрозмовник засмучений від почутої новини.

Приклад 2:

A: 哎呀, 真美! 这幅画的作者是谁? (Āiyā, zhēnměi! Zhè fú huà de zuòzhě shì shéi)– Ого, яка краса! Хто автор цієї картини?

B: 这张图是我女儿画的, 画画是她的爱好. (Zhè zhāng tú shì wǒ nǚ'ér huà de, huà huà shì tā de àihào) – Це картина моєї доньки. Малювання– це її хобі.

A: 没想到你女儿画得这么好。 这是很不错的。(Méi xiǎngdào nǐ nǚ'ér huà dé zhème hǎo. Zhè shì hěn bùcuò de)– Я і не знав, що твоя донька вміє малювати. Це дуже гарно. (. 古华.芙蓉镇/华古, 2004)

В цьому ж випадку було використано вигук 哎呀 (āiyā), який лінгвісти традиційно відносять до тих, що виражають негативні емоції. Якщо ми знову ж таки звернемося до словника, то з'ясуємо, що цей вигук виражає неприємне здивування, переляк, жаль і т.д., але також здатний виражати приємне здивування та захоплення. Тому нам знову на допомогу приходить контекст всього діалогу, і стає очевидним, що перший співрозмовник зачарований красою картини і вона йому сподобалася, а за допомогою цього вигуку він підсилює свої емоції.

З точки зору контексту, цікавими також стають дослідження британського лінгвіста К.Годдарда (2014). По-перше він був одним із дослідників, що спирався на дослідженні вигуків за допомогою методики "Natural Semantic Metalanguage" (NSM). "У цій структурі значення представлено в термінах парафраз ("пояснень"), побудованих із контрольованого словника простих слів, які, здається, мають еквіваленти в усіх або більшості мов, таким чином уникаючи небезпеки забруднення або спотворення метамови опису. Вдалий редукований парафраз для вигука відповідатиме діапазону його використання, передбачатиме будь-які наслідки та задовольнятиме інтуїцію носіїв мови" (с. 59).

По-друге К.Годдард (2014) для нас також цікавим є його аналіз контекстуальної обумовленості вигуків. Зокрема спираючись на його дослідження можна виокремити такі типи контекстного використання вигуків:

1. Миттєва реакція (immediate (stimulus-bound) uses). У цьому випадку вигук характеризується як миттєва реакція на певний подразник. Вигуки часто служать безпосереднім вираженням емоцій, реакції або ставлення у відповідь на зовнішні подразники або події. Використання вигуків таким чином підкреслює їх роль як швидкої та ненавмисної мовної відповіді на подразники в навколишньому контексті. Наприклад:

李明：哎呀，我的钱包！钱包不见了。(Lǐ míng: Āiyā, wǒ de qiánbāo! Qiánbāo bùjiànle.)– Лі Мін: Ой, мій гаманець! Немає гаманця.

2. Дидактичне використання (didactic uses). У цьому контексті дослідник припускає, що наші емоції, передані за допомогою вигуків, виконують повчальну функцію. Використання вигуків наочно демонструє наше ставлення до тієї чи іншої

ситуації. Вигуки, будучи експресивними та емоційно насиченими мовними виразами, ефективно передають емоційну реакцію мовця та погляд на подію, що спостерігається чи переживається. Вони служать інструктивними індикаторами того, як мовець сприймає і реагує на поточну ситуацію.. Наприклад: 妈妈: 我的天! 460 块还是优惠价? 我一个月的退休金才 500 块! (Māmā: Wǒ de tiān! 460 Kuài háishì yōu huàn jià? Wǒ yīgè yuè de tuìxiū jīn cái 500 kuài!)- Мама: О Боже! 460 юанів це зі знижкою? Моя місячна

пенсія лишень 500 юанів!

3. Дискурсивна функція (discursive uses).

哼, 现在刚有了几个钱就跟我没大没小的, 那天竟然管我叫"老张", 气得我给了他一巴掌。(Hēng, xiànzài gāng yǒule jǐ gè qián jiù gēn wǒ méi dà méi xiǎo de, nèitiān jìngrán guǎn wǒ jiào "lǎo zhāng", qì dé wǒ gěile tā yī bāzhāng.)- Гм, зараз має трохи грошей, то зовсім не поважає мене, одного разу назвав мене "Лао Чжан", я так розлютився, що його вдарив.

Використаний на початку речення вигук 哼 виконує функцію дискурсивного маркера, вказуючи на те, що співрозмовник ще розмірковує над ситуацією. і вона для нього не очікувана.

4. Іронічне використання (ironic uses).

哎哟, 说得多好听呀! (Āiyō, shuō dé duō hǎotīng ya!)- Ой, звучить-то як гарно!

Таким чином стає зрозуміло, що контекст є засобом відбору та актуалізації значення вигуків шляхом модифікації смислу в межах одного значення, синкретизму полісемантичних одиниць, формування оказіонального значення

З точки зору дослідження функціонування вигуків у процесі мовлення, цікавим стає питання фатичної функції вигуків.

Першим хто ввів у лінгвістику поняття "фатичного спілкування" був британський дослідник Малиновський Б., обговорюючи мову, яка використовується в тому, що він називає "вільним, безцільним соціальним спілкуванням", згадуючи "запити про здоров'я, коментарі про погоду", і формули вітання (Малиновський, 2009).

Він також зазначає, що "фатичне спілкування — тип мовлення, у якому зв'язки союзу створюються простим обміном словами". В свою чергу слова у фатичному спілкуванні за думкою Малиновського Б. використовуються переважно для виконання соціальної функції, і це їх головна мета, вони не є ані результатом інтелектуальної рефлексії, ані не обов'язково викликають рефлексію в слухача. Кожне висловлювання є дією, яка служить для прив'язки слухача до мовця зв'язком тих чи інших соціальних почуттів.

Тобто іншими слова Малиновський (2009) вважає, що "фатичне спілкування служить для встановлення зв'язків особистої єдності між людьми, об'єднаними простою потребою в товаристві, і не служить жодній меті передачі ідей".

Під час нашого дослідження ми з'ясували, що вигуки сучасної китайської мови можуть передавати відтінки емоційних та ментальних станів, бути репліками – реакціями та заповнювати паузи. Отже, ці лексичні одиниці підтримують комунікацію та емоційно–психологічний контакт, про який розповідав Малиновський. До вигуків, що заповнюють паузи та підтримують зв'язок, тобто до фатичних вигуків можна віднести такі як: 噫(hm), 哼(hēng) та інші. Наведемо приклади їх використання:

哼! 你信他的! (Hēng! Nǐ xìn tā de!) – Хм! І ти йому віриш! (英汉词典, 2023)

哼! 这可不行! (Hēng! Zhè kě bùxíng!) – Хм! Це неможливо! (英汉词典, 2023)

Як ми бачимо вигук 哼(hēng) використовується для підтримки комунікаційного процесу, оскільки ці речення не мають смислового навантаження, вони здебільшого використовують для того, щоб дати зрозуміти співрозмовнику, що ви його уважно слухаєте.

У мовному спілкуванні фатичні засоби відіграють значну роль як на етапі встановлення, так і на етапі підтримки мовного контакту. Основна мета фатичних засобів — ініціювати, підтримувати або переривати основне спілкування. Вони служать для перевірки працездатності каналу зв'язку і привернення уваги співрозмовника.

Відсутність однієї з цих фаз спілкування може мати прагматичні наслідки. З точки зору прийому це може призвести до часткової або повної втрати вмісту

повідомлення адресатом. Крім того, з соціальної точки зору це може вказувати на напругу або проблеми у стосунках між комунікантами. Фатичні засоби завдяки своїм комунікативним функціям сприяють плавному перебігу взаємодії та допомагають підтримувати ефективні канали спілкування (Малиновський, 2009).

Отже розглянемо ці стадії більш детально:

1. Встановлення мовного контакту, яке часто називають початковою фазою діалогу, має важливе значення для успіху процесу спілкування. Ця фаза є показником володіння комунікантами мовленнєвим етикетом. Мовні інструменти та мовленнєві одиниці, що використовуються під час цієї фази, високо стандартизовані, характеризуються багатством шаблонів і часто спираються на усталені кліше. Наприклад:

A: 我走了。(Wǒ zǒule)– Я пішов.

B: 哎，明天早点儿来啊！(Āi, míngtiān zǎodiǎn er lái a)– Гей, приходьте завтра раніше.

У поданому прикладі емотивний вигук 哎 (èi), який виражає оклик, виконує і фатичну функцію. Вигук використано для швидкого відновлення контакту зі співрозмовником, оскільки інформативна структура висловлювання сигналізувала про розірвання мовленнєвого контакту ("我走了" – "я пішов").

2. Ініціація уваги співрозмовника.

哎，别把凳子碰倒了！(Āi, bié bǎ dèngzi pèng dǎole!)– Гей, обережніше, не переверни стілець!

У цьому прикладі емотивному вигуку 哎 (èi), який виражає переляк або занепокоєння, властиве й фатичне навантаження, що спрямоване на швидке звернення уваги співрозмовника на інформацію або ситуацію навколишньої дійсності.

3. Підтримка емоційного тону спілкування.

A: 谢谢你，我的朋友，你给了我很大的帮助。现在工作很困难，工资根本发不到。(Xièxiè nǐ, wǒ de péngyǒu, nǐ gěile wǒ hěn dà de bāngzhù. Xiànzài gōngzuò hěn kùnnán, gōngzī gēnběn fā bù dào.)– Дякую, друже, ти дуже мені допоміг. На роботі зараз труднощі, зарплатню не платять.

В: 嗨, 不要客气! (Hāi, bù yào kè qì!)– Ай, перестань!

В цьому випадку варто зазначити, що фатичну мовленнєву поведінку слід аналізувати і як налагодження психологічного контакту між комунікантами. Формально в поданому прикладі вигук 嗨[hāi]виконує функцію фатичного емотива. З одного боку, сигналізує про емоційний стан мовця – неприємне відчуття (жаль) через ситуацію, що виникла. З іншого боку, вказує на внутрішню підтримку слів співрозмовника (不要客气– перестань або не треба дякувати).

В контексті дослідження фатичних властивостей вигуків сучасної китайської мови також важливою є їх етикетна функція. Спираючись на дослідження Климентової О.В. (2014) можна вважати, що фатична це ще й етикетна функція, важлива для регуляції комунікативних процесів. У спілкуванні ми завжди звертаємо увагу на те, як до нас звертаються, вітаються й прощаються, чи вітаються й прощаються взагалі, вибачаються чи не помічають, вдаються до компліментарних висловлень чи ігнорують, піднімають самооцінку чи принижують тощо. Все це важливі маркери комунікативної модальності, що активно формують наші поведінкові реакції, мають програмувальний і пролонгований характер (с.367).

До інструментів утілення цієї функції належать: апелятиви, вітання, вибачення, нагадування, розмови про погоду, оцінні висловлення, зокрема й компліментарні, номінації різного ступеня категоричності, директивні висловлення, прохання, займенники та інші мовленнєві одиниці регулятивного характеру.

Ще один дослідник, а саме лінгвіст Дж. Олвуд (2000) так само підкреслює важливість реплік зворотнього зв'язку. Зокрема дослідник виділив наступні функції цих реплік:

1. Демонстрація бажання взаємодії.
2. Демонстрація розуміння співрозмовника.
3. Підтвердження отримання інформації.
4. Емоційна реакція на інформацію та співрозмовника.

Варто підкреслити, що вигуки у процесі комунікації цілком реалізують наведені вище функції реплік зворотного зв'язку. Ці лексичні одиниці є миттєвими репліками–реакціями, які використовуються автоматично. Наведемо приклади:

A: 抱歉, 我昨天很忙, 所以没能给你打电话。我很抱歉, 但我母亲需要帮助。(Bàoqiàn, wǒ zuótiān hěn máng, suǒyǐ méi néng gěi nǐ dǎ diànhuà。 Wǒ hěn bàoqiàn, dàn wǒ mǔqīn xūyào bāngzhù。) – Вибач, я була вчора дуже зайнята, тому не змогла тобі зателефонувати. Мені дуже прикро, але моїй мамі потрібна була допомога.

B: 哦, 原来是那么一回事! 没关系, 我只是担心你。(Ó, yuánlái shì nàme yī huí shì! Méiguānxi, wǒ zhǐshì dānxīn nǐ.)– А, оці в чому справа. Все добре, я просто переживав за тебе. (艾芜.艾芜选集/芜艾, 2005, с.221)

Як ми бачимо в наведеному прикладі вигук 哦 демонструє розуміння співрозмовника.

Отже, з наведеної вище інформації стає зрозумілим, що вигуки в сучасній китайській мові служать універсальними мовними засобами, які значною мірою сприяють фатичним аспектам спілкування, підвищуючи його ефективність і експресивність.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДЛУ 3

У цьому розділі задля кращого розуміння функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови ми розглянули поняття емоцій та їх види з точки зору психології. Це дало нам можливість зрозуміти, які саме емоції здатні вербалізувати вигуки. Адже за допомогою аналізу сучасних наукових робіт з психології ми з'ясували, що існує десять базових емоцій, таких як: інтерес, радість, горе, гнів, відраза, презирство, страх, подив, сором, провина. Таким чином ми змогли виявити та дослідити емотивну складову вигуків сучасної китайської мови, а також розглянути існуючі умовні класифікації вигуків китайської мови.

Крім того, ми також дослідили питання інтонації та жестів у контексті дослідження вигуків. Так ми дізналися, що невербальні засоби здатні вплинути на загальне забарвлення висловлювання і таким чином підсилити рівень експресії.

До того ж у цьому розділі ми вирішили розглянути теорію мовної комунікації та з'ясувати на яких етапах комунікації мовець використовує ті чи інші вигуки і чим це зумовлено. Після аналізу великої кількості наукових робіт, ми прийшли висновків що на етапі встановлення мовленнєвого контакту, мовець зазвичай використовує вигуки, що спрямовані на ініціюванні уваги співрозмовника. На етапі підтримання мовленнєвого контакту зазвичай використовуються вигуки, що заповнюють паузи та хезитації. А на етапі розмикання мовленнєвого контакту мовець зазвичай дає сигнал про завершення теми розмови, підбиває її підсумок, тому і використовує необхідні вигуки.

Крім того враховуючи той факт, що для вигуків сучасної китайської мови характерним є явище полісемії, тобто багатозначність, ми також вирішили розглянути питання контексту. Адже саме у певних контекстних умовах відсутня багатозначність вигуків і реалізується лише одне значення. Таким чином ми з'ясували, що хоча й існують класифікації вигуків за значенням, все ж таки великого значення набуває контекст, оскільки він є певним засобом відбору та актуалізації значення вигука шляхом модифікації смислу в межах одного значення.

Більше того, в цьому розділі ми також розглянули фатичну функцію вигуків сучасної китайської мови, тобто здатність вигуків підтримувати комунікацію та емоційно–психологічний контакт. Таким чином ми з'ясували, що ці лексичні одиниці сприяють устанавленню мовленнєвого контакту зі співрозмовником, ініціюють увагу співрозмовника, підтримують емоційний стан спілкування, сигналізують про прийом (розуміння) інформації. Крім того, вигуки вказують на зворотній зв'язок між співрозмовниками, використовуються для передачі або перехоплення ініціативи та заповнюють паузи.

ВИСНОВКИ

У першому розділі нашої наукової роботи ми дослідили чому питання вигуків є таким актуальним у сучасному світі і з'ясували, що знання більш глибоких структур мови, таких як вигук, здатні не тільки розширювати міжкультурні контакти, а й надавати будь-якому висловлюванню національного колориту, природності та емоційності.

Більше того, ми з'ясували, що використання вигуків тісно пов'язане і з сучасною психологією. Оскільки вигуки відповідають за найважливішу сферу життєдіяльності будь-якої людини, а саме емоцій. Таким чином ми прийшли висновків, що вони здатні впливати не тільки на покращення комунікацій між людьми, а й допомагають нам у інших сферах життях, наприклад таких як освіта. Адже емоційно насичена інформація краще сприймається і запам'ятовується слухачем.

Ми також розглянули характерні особливості вигуків сучасної китайської мови, починаючи з місця вигуків у системі мови. Як результат, ми дізналися, що хоч і існує багато думок щодо цього питання, все ж таки більшість сучасних лінгвістів схильні вважати, що вигуки є особливим класом слів, що стоїть поза поділом на самостійні та службові частини мови.

Крім того, ми також розглянули основні характеристики вигуків китайської мови і встановили, що вигуки мають багато форм, тобто вони можуть бути односкладовими, двоскладовими та багатоскладовими. До того ж вигуки не мають референційного змісту, це означає, що вигуки багатозначні і їх значення залежить від контексту. А також ми дізналися, що для вигуків характерна автономність, тобто ці мовні одиниці не пов'язані з іншими членами речення будь-якого типу і можуть займати будь-яку позицію.

Досліджуючи синтаксичні особливості вигуків, ми з'ясували, що для цих лексичних одиниць характерне явище іменникової та дієслівної асиміляції. Тобто в реченні вигуки здатні виконувати функції підмета, додатку, присудка та обставини.

У цьому розділі ми також розглянули структурно–фонетичні особливості вигуків сучасної китайської мови. Дослідивши велику кількість наукових робіт, ми дізналися, що вигуки здатні формуватися лише з приголосних та мати довгі звуки, а також що вигуки можуть формуватися з імплозивних приголосних звуків, що є характерним для пекінського діалекту.

Крім того, ми дослідили специфіку використання тонів у фонетичній структурі вигуків сучасної китайської мови і встановили, що в залежності від тону, вигуки можуть набувати різного значення.

В нашій науковій роботі ми прийшли висновків, що інтонація також відіграє важливу роль у функціонуванні вигуків сучасної китайської мови. Адже інтонаційно вони часто є центральним словом й приймають на себе найбільшу силу експресії, що виявляється у підкресленні його вимові, тобто коли вигук є окремим реченням або відокремленою частиною речення, інтонація речення визначається цим вигуком.

Таким чином ми можемо підсумувати, що фонетична структура вигуків сучасної китайської мови характеризується порушенням загальних правил фонетичної системи китайської мови та особливостями тонування, що тісно пов'язана з використанням певної інтонації.

Окрім синтаксичних, граматичних та фонетичних ми також розглянули емотивну складову цих мовних одиниць. Як результат ми дізнались про полуфункціональність вигуків і з'ясували, що дна них є характерним дифузність, тобто один і той самий вигук може мати безліч значень, а також вони характеризуються амбівалентністю емоцій, тобто один і той самий вигук здатний виражати зовсім протилежні емоції.

У другому розділі ми розглядали методичну складову нашої роботи і прийшли висновку, що всі матеріали, які були задіяні в нашій науковій роботі можна умовно поділити на ті, що безпосередньо стосуються вигуків сучасної китайської мови, на ті, що розглядають вигуки інших мов, зокрема англійської та української, а також джерела, що пов'язані з психологічними дослідженнями.

Всі матеріали, що ми використали є сучасними і актуальними, а також вигуки в них розглядаються в різних аспектах. Це такі теми досліджень як синтаксичні

особливості вигуків, структурно–фонетичні особливості вигуків, комунікативні властивості вигуків, порівняльні дослідження вигуків китайської та англійської мов, емоційна вмотивованість вигуків, вигуки в спонтанному діалогічному мовленні і т.д.

В нашій науковій роботі ми також експериментально досліджували вигуки з точки зору психології, оскільки завдяки таких наукових робіт ми хотіли зрозуміти яку роль відіграють вигуки у процесі вербалізації емоцій. Таким чином ми прийшли висновків, що завдяки вигукам можемо не тільки зчитувати настрій нашого співрозмовника, а також ми маємо змогу передбачати можливе розгортання подій, базуючись на тому який вигук було використано і в якому контексті.

В цьому розділі ми також розглянули, які лінгвістичні методи дослідження були застосовані нами задля опрацювання всього наукового матеріалу.

Перш за все, це загальнонаукові методи дослідження, такі як спостереження, узагальнення, аналіз і синтез і т.д. А також це такі методи дослідження як критичний аналіз, порівняльний аналіз, функціональний та контекстуальний методи, а також метод суцільної та кількісної вибірки.

Ми також розглянули для яких цілей ми використали той чи інший метод дослідження. Зокрема метод критичного аналізу дав нам змогу розглянути джерела відповідно до заданої теми та сформувані комплекс джерел, які є перевіреними фактами та аналітичними даними.

Метод порівняльного аналізу ми використали під час ознайомлення робіт пов'язаних із функціонуваннями вигуків в інших мовах. Цей метод допоміг нам провести паралель між вигуками китайської та української мови, а також підібрати можливі варіанти застосування тих чи інших вигуків, що було б більш зрозумілим в мові перекладу.

За допомогою функціонального методу ми охарактеризували роль вигуків китайської мови в процесі комунікації, а також особливості функціонування цих мовних одиниць.

Контекстуальний аналіз дав нам змогу дослідити специфіку вигуків сучасної китайської мови та їх значення. Оскільки цей метод дослідження вивчає середовище,

в якому реалізується значення мовних одиниць, а також аналізує залежність значення вигука від контексту.

А для забезпечення фактичного матеріалу та прикладів вербалізації емоцій за допомогою вигуків процесі комунікації, ми скористалися методом суцільної вибірки. Оскільки цей метод передбачає повне опрацювання досліджуваних джерел та вибірку всіх мовленнєвих одиниць, які об'єктом вивчення.

В свою чергу кількісний метод дав нам можливість кількісно співвідносити вживання вигуків. Оскільки цей метод являє собою використання підрахунків і вимірювань при вивчення мови та мовлення. Цей метод дозволяє кількісно описувати наявність різних мовних одиниць в тексті, тобто частоту вживання одиниць, їх розподіл в текстах різного жанру, сполучуваність з іншими одиницями.

У третьому розділі задля кращого розуміння функційних особливостей вигуків сучасної китайської мови ми розглянули поняття емоцій та їх види з точки зору психології. Це дало нам можливість зрозуміти, які саме емоції здатні вербалізувати вигуки. Адже за допомогою аналізу сучасних наукових робіт з психології ми з'ясували, що існує десять базових емоцій, таких як: інтерес, радість, горе, гнів, відраза, презирство, страх, подив, сором, провина. Таким чином ми змогли виявити та дослідити емотивну складову вигуків сучасної китайської мови, а також

розглянути існуючі умовні класифікації вигуків китайської мови.

Крім того, ми також дослідили питання інтонації та жестів у контексті дослідження вигуків. Так ми дізналися, що невербальні засоби здатні вплинути на загальне забарвлення висловлювання і таким чином підсилити рівень експресії.

До того ж цьому розділі ми вирішили розглянути теорію мовної комунікації та з'ясувати на яких етапах комунікації мовець використовує ті чи інші вигуки і чим це зумовлено. Після аналізу великої кількості наукових робіт, ми прийшли висновків що на етапі встановлення мовленнєвого контакту, мовець зазвичай використовує вигуки, що спрямовані на ініціюванні уваги співрозмовника. На етапі підтримання мовленнєвого контакту зазвичай використовуються вигуки, що заповнюють паузи та хезитації. А на етапі розмикання мовленнєвого контакту мовець зазвичай дає

сигнал про завершення теми розмови, підбиває її підсумок, тому і використовує необхідні вигуки.

Крім того враховуючи той факт, що для вигуків сучасної китайської мови характерним є явище полісемії, тобто багатозначність, ми також вирішили розглянути питання контексту. Адже саме у певних контекстних умовах знімається багатозначність вигуків і реалізується лише одне значення. Таким чином ми з'ясували, що хоча й існують класифікації вигуків за значенням, все ж таки великого значення набуває контекст, оскільки він є певним засобом відбору та актуалізації значення вигука шляхом модифікації смислу в межах одного значення.

Більше того, в цьому розділі ми також розглянули фатичну функцію вигуків сучасної китайської мови, тобто здатність вигуків підтримувати комунікацію та емоційно–психологічний контакт. Таким чином ми з'ясували, що ці лексичні одиниці сприяють установленню мовленнєвого контакту зі співрозмовником, ініціюють увагу співрозмовника, підтримують емоційний стан спілкування, сигналізують про прийом (розуміння) інформації. Крім того, вигуки вказують на зворотній зв'язок між співрозмовниками, використовуються для передачі або перехоплення ініціативи та заповнюють паузи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бацевич, Ф. С. (2004) *Основи комунікативної лінгвістики*. — К.: Академія. С. 344.
- Беляєва, О.М. (2016). *Мовленнєва комунікація: структура, види, форми, перешкоди*. Світ медицини та біології. Випуск № 1(55). С. 185 – 191.
- Бессонова, О.Л. (2002). *Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивно–гендерні аспекти*. Монографія. Донецьк: ДонНУ. С. 362
- Валле, В.О. (2016). *У пошуках сенсу. Або чому всі емоції важливі?*. Український інтерес. Відновлено з <https://uain.press/articles/u-poshukah-sensu-abo-chomu-vsi-emotsiyi-vazhlyvi-1619380/amp>.
- Волинська, Л.В., Скрипченко, О.В., Огороднійчук, З.В. (2005). *Загальна психологія: підручник* К.: Либідь. С. 219 – 243
- Галагуз, Ю. Й. (2009). *Вигуки як маркери емоційності в сучасному спонтанному діалогічному мовленні*. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. Відновлено з <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9948/05-Nalahuz.pdf?sequence=3>.
- Гончарук, М. (2012). *До проблеми поняття "емоція" у лінгвістиці*. С. 30–39. Відновлено з: http://histukr.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/period_vudannia/web13/pdf/2012_1/Maryna_Honcharuk.pdf.
- Калашник, Л. С. (2015). *Вигук як лінгвокультурологічний феномен сучасної китайської мови*. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Випуск № 1. Т. 18.. С. 73–78.
- Каптюрова, О. В. (2008). *Роль інтонації у формуванні семантики вигуків*. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи/НАН України. Центр наукових досліджень і викладання іноземних мов: Зб. наук. праць. – К.: Логос, С. 140–146. Відновлено з <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/10976/15-Kaptyurova.pdf?sequence=1>
- Кірносорова, Н. А. (2010). *Практична фонетика китайської мови: навч. посіб. для студентів першого курсу філологічного факультету*. – К. НАККіМ.

Класифікація мовленнєвих актів. Непрямі мовленнєві акти. StudFiles. Відновлено з <https://studfile.net/preview/5263603/page:2/> .

Климентова, О. В. (2014). *Фатична функція мови в аспекті усвідомлюваних і неусвідомлюваних чинників комунікації.* Мовні і концептуальні картини світу. Випуск 50(1). С. 368–375. Відновлено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_50%281%29_55

Коломійчук, К. М. (2021) *Семантико–стилістичні особливості вигуків в українському фольклорі.* Paris, République française. Т. 5. С. 57–60. Відновлено з <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/download/8523/8487/>.

Косенко, Ю.В. (2011). *Основи теорії мовної комунікації:* навч. посіб. С.: СумДУ. С. 282 .

Комунікація як процес і структура. (2018). Сучасні взаємовідносини у суспільстві і родинному колі. Відновлено з <https://pyrogiv.kiev.ua/komunikaciya-yak-proces-i-struktura/>.

Кочерган, М. П. (1980). *Слово і контекст* : Вища школа, 1980. С. 184

Кравченко, Н. К. (2023). *Лінгвістичні методи дослідження.* Відновлено з <https://discourse.com.ua/lekci/metodi-lingvistichnih-doslidzhen/>.

Крисанова Т. А. (2014). *Сучасний стан розвитку лінгвістики емоцій.* Вісник ХНУ. Випуск № 1124. Відновлено з <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/2683>.

Літвякова, І., Ханецька, Н. (2017). *Дослідження впливу емоцій на стан особистості.* Молодий вчений. Випуск № 51, Т. 11. Відновлено з <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/195.pdf>.

Мацько, Л.І. (2013). *Стилістика української мови: підручник.* К.: Вища шк. С. 462

Мирошниченко, О. В. (2013). *Емоційна вмотивованість вигуків у сучасній англійській мові.* Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Випуск № 271, Т. 12.

Нестеренко, О. О. (2013). *Синтаксичні особливості вигуків сучасної китайської мови.* Слово і речення: синтактика, семантика, прагматика : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Київ. Відновлено з <https://core.ac.uk/download/pdf/19667869.pdf>.

Нестеренко, О. О. (2014). *Структурно–фонетичні особливості вигуків сучасної китайської мови*. Східні мови та літератури. Випуск № 20, Т. 1. Відновлено з http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/V_KNU_Sm_2014_1_9.pdf.

Нестеренко, О. О. (2013) *Комунікативні властивості вигуків сучасної китайської мови*. Мовні і концептуальні картини світу. Випуск № 46, Т. 3. С. 65–73.

Нестеренко, О. О. (2014). *Емотивні характеристики вигуків сучасної китайської мови*. Відновлено з [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mikks_2014_50\(2\)_20.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mikks_2014_50(2)_20.pdf).

Петренко, Є. М. (2018). *До проблеми вербалізації емоцій*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Випуск № 37, Т. 4. С. 81–84. Відновлено з http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v37/part_4/26.pdf.

Романюк, С. А. (2014). *Функційність вигуків у мовленні українських політиків*. С. 144–148. Відновлено з http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nchnpu_10_2014_11_33.pdf.

Селіванова, О. О. (2011). *Основи теорії мовної комунікації*: підручник. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю. А., С. 350

Серл, Джон Р. (2002). *Філософський енциклопедичний словник* В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, С. 577. 1000 екз. — ББК 87я2. — ISBN 966–531–128–Х.

Сивогракова, З. А., Алексеєнко, Н. В. (2017). *Психологія емоцій. Регуляція емоцій*. Харків : Укр. держ. акад. залізн. трансп., С. 39. Відновлено з <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/3123/3/Методичні%20вказівки%20186.pdf>.

Станко, Д. В. (2017). *Розмежування понять "емоційність", "емотивність", та "оцінність" у сучасному мовознавстві*. Відновлено з <http://respacoll.uzhnu.edu.ua/article/download/142430/139954>.

Штефанюк, Н. С. (2015). *Дослідження емотивності як лінгвістичної категорії у сучасному мовознавстві*. Відновлено з <http://respacoll.uzhnu.edu.ua/article/download/142438/139960>.

Allwood, J. (2000). *Cooperation, dialogue and ethics*. International Journal of Human– Computer Studies. Vol. 6, no. 53. P. 1–12. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1071581900904257>.

Goddard, C. (2014). *Interjections and Emotion (with Special Reference to “Surprise” and “Disgust”)*. Emotion Review. Vol. 6, no. 1. P. 53–61. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/277452610_Interjections_and_Emotion_with_Special_Reference_to_Surprise_and_Disgust.

Izard, C. E. (1991). *The psychology of emotions*. Springer Science & Business Media, 1991. 452 p.

Mao, A. (2020). *A Comparative Study of Interjections in Chinese and English*. Open Journal of Modern Linguistics, 10, 315–320. doi: 10.4236/ojml.2020.104018.

Planck, I M. (2009). *Phatic communion*. Institute for Psycholinguistics, Nijmegen. P. 226–232. Retrieved from https://pure.mpg.de/rest/items/item_68366_5/component/file_468107/content.

R. Plutchik, (2002). *Emotions and Life: Perspectives from Psychology, Biology, and Evolution*.

黄弋桓 (2018). 汉语叹词研究综述.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРОВАНОГО МАТЕРІАЛУ

Серіал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 3 集. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=cwcwtNX40Y&list=PL6uQDIkscD3XkY8k7L0RsE4d8jwEDJ17h&index=3>

Сериал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 1 集 . Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=TsSsgpTkM7o&t=1029s>.

Сериал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 4 集 . Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=sC_7GSBvmU0&list=PL6uQDIkscD3XkY8k7L0RsE4d8jwEDJ17h&index=4

Сериал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 2 集 . Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=jnVC1rlPpi8&list=PL6uQDIkscD3XkY8k7L0RsE4d8jwEDJ17h&index=2>

英汉词典. 百度. Retrieved from https://baike.baidu.com/item/嗨/2086762?fr=ge_ala.

Сериал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 5 集 . Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=7OPYdqOhNCs&list=PL6uQDIkscD3XkY8k7L0RsE4d8jwEDJ17h&index=4>

Сериал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 6 集 . Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=hdgymBQCjp0&list=PL6uQDIkscD3XkY8k7L0RsE4d8jwEDJ17h&index=6>

英 汉 词 典 . 百 度 . Retrieved from <https://hanyu.baidu.com/zici/s?from=aladdin&query=%E5%90%93%E6%98%AF%E4%BB%80%E4%B9%88%E6%84%8F%E6%80%9D&srcid=51368&wd=%E5%90%93>

Collins Dictionary. Retrieved from https://www.collinsdictionary.com/zh/dictionary/chinese-english/哦#google_vignette

Collins Dictionary. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/zh/dictionary/chinese-english/%E5%96%82>

英汉词典. 百度. Retrieved from <https://hanyu.baidu.com/zici/s?from=aladdin&query=%E5%90%93%E6%98%AF%E4%BB%80%E4%B9%88%E6%84%8F%E6%80%9D&srcid=51368&wd=%E5%90%93>

英汉词典. 百度. Retrieved from <https://hanyu.baidu.com/zici/s?from=aladdin&query=%E5%90%93%E6%98%AF%E4%BB%80%E4%B9%88%E6%84%8F%E6%80%9D&srcid=51368&wd=%E5%90%93>

英 汉 词 典 . 百 度 . Retrieved from <https://hanyu.baidu.com/zici/s?from=aladdin&query=嘞是什么意思&srcid=51368&wd=嘞>

Dict. cn. Retrieved from <http://dict.cn/嘞>

Dict. cn. Retrieved from <http://dict.cn/呸>

汉语新目标, 第二册. (2004). 北京: 教育科学出版社. – 220 页

汉语初级强化教程. (2010). 听说可本 4/肖奚强, 朱敏主编. –北京: 北京大学出版社. – 120 页

Collins Dictionary. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/zh/dictionary/chinese - english/%E5%98%BF>

Сериал 《我不能恋爱的女朋友》 (2019). 第 7 集. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=hdgymBQCjp0&list=PL6uQDIkscD3XkY8k7L0RsE4d8jwEDJ17h&index=6>

Collins Dictionary. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/zh/dictionary/chinese-english/%E5%92%B3>

英 汉 词 典 . 百 度 . Retrieved from https://baike.baidu.com/item/%E5%92%A6?fromModule=lemma_search-box

汉语口语习惯用语教程/沉建华编著. (2005). 北京:语言大学出版社.– 200 页。

古华.芙蓉镇/华古. (2004). 北京:人民文学出版社. –207 页

英 汉 词 典 . 百 度 . Retrieved from https://baike.baidu.com/item/%E5%93%BC/2164886?fromModule=lemma_search-box

艾芜.艾芜选集/芜艾. (2005). 北京: 人民文学出版社. – 221 页

英 汉 词 典 。 百 度 。 Retrieved from

https://baike.baidu.com/item/%E5%93%8E%E5%91%80/5225824?fromModule=lemma_search-box

老舍.月牙儿/舍老. (2006). 江苏: 江苏文艺出版社. -72 页.

Collins Dictionary. Retrieved from

<https://www.collinsdictionary.com/zh/dictionary/chinese-english/%E5%98%BF>

Сериял 《我不能恋爱的女朋友》 (2019) 第 8 集 -2. Retrieved from

<https://www.youtube.com/watch?v=OHw4fDofOB4>

英 汉 词 典 。 百 度 。 Retrieved from

https://baike.baidu.com/item/%E5%98%BF/34432?fromModule=lemma_search-box

古华.芙蓉镇/华古. (2004)北京:人民文学出版社 - 207 页.

汉 语 感 叹 词 。 百 度 。 Retrieved from

https://baike.baidu.com/item/%E6%84%9F%E5%8F%B9%E5%8F%A5/15831939?fromModule=search-result_lemma-recommend

感 叹 词 的 用 法 。 百 度 。 Retrieved from

https://wenku.baidu.com/view/754d74d6a2c7aa00b52acfc789eb172ded63991a.html?_wkt_s_1699136388649&bdQuery=%E6%84%9F%E5%8F%B9%E8%AF%8D%E7%94%A8&needWelcomeRecommand=1

感 叹 词 和 感 叹 句 。 百 度 。 Retrieved from

https://wenku.baidu.com/view/d74b58bf960590c69ec3766c?aggId=754d74d6a2c7aa00b52acfc789eb172ded63991a&vst2nd=1&_wkt_s_1699136425997&bdQuery=%E6%84%9F%E5%8F%B9%E8%AF%8D%E7%94%A8

摘要

我们的工作致力于基于现代汉语文本和媒体资源的现代汉语感叹词的功能特征研究。

现代汉语语言学继续研究汉语感叹词的研究问题，因为在汉语中，与世界上任何其他语言一样，感叹词是表达人类感情和情感的最生动的方式之一。换句话说，现代汉语的感叹词是汉语语言文学中普遍存在的一种表达情感的工具。此外，今天对感叹词的兴趣与跨文化接触的扩展有关，因为理解语言的深层结构，例如感叹词，可以帮助我们更好地理解对话者向我们传达的情感，因为感叹词是表达情感的一个非常重要的组成部分。对话者用来表达主观模态价值观、各种情绪反应、强调、放大或强度的言语交流。

值得注意的是，现代语言学相当关注语言和言语语境中的情感和情感评价词汇

，因为情感是一个人最重要的特征之一，几乎影响着他生活的各个方面。因此，研究的中心问题是对现代汉语感叹词功能特征的理解。

我们工作的相关性既在于理论语言学层面，也在于语言的实际应用层面。了解现代汉语感叹词的具体功能特征，可以在考虑到文本的情感色彩的情况下进行专业翻译。由于需要开发一种新方法研究现代汉语中感叹词的功能细节，因此该研究主题的相关性也得到了加强。

这项工作的目的是考虑现代汉语感叹词的功能特征，确定其功能的细节。既定目标涉及解决以下任务：

- 批判性地分析科学文献，制定现代汉语感叹词功能特征研究工作的理论规范；
- 开发一套综合方法论来研究现代汉语感叹词表达情感的方式；
- 确定感叹词的词汇语法地位及其语言性质；

- 研究感叹词的语义分类;
- 识别现代汉语感叹词的功能特征;
- 概述感叹词的情感特征。研究对象是现代汉语感叹词。

研究的主题是现代汉语感叹词的功能特征。

研究材料为国内外语言学家有关现代汉语感叹词功能特征研究的著作。以及
作

为感叹号使用示例的文本和媒体资源。

研究方法和技术。为了研究这个主题，我们使用描述性方法来定义理论概念，即在感叹词的搜索和选择过程中应用的连续抽样方法。以及定量分析的方法，使得得出结论和词汇语法分析成为可能，从而识别现代汉语感叹词的词汇语法符号和功能特征。

科学新颖性在于确定了现代汉语感叹词功能的特殊性以及感叹词的意义分类。此外，该作品还提出了一种建立使用汉语感叹词表达情感的方法。

这项工作的现实意义在于，其结论和成果可供学生在准备各类汉语教育课程和讲座时使用，深入研究现代汉语感叹词的功能特征这一话题。此外，所获得的结果对于学生开展现代汉语情感表达方式问题的科学研究具有一定的参考价值。

研究成果的认可。